

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFKA

bi dünya...

Şubat 2020 Sayı: 66
Fiyat: 10 TL - KKTC: 11 TL

Yabancıların en yakınıydın sen!

Nilgün Marmara

İlber Ortaylı • Haluk Şahin • Enis Batur • Akgün Akova • Şebnem İşigüzel • Selçuk Şirin • Nermin Yıldırım • Aylin Balboa • Sunay Akın
Umay Umay • Levent Erdem • İsmail Savaş • Feri Han Altunioğlu • Mahir Ünsal Eriz • Zafer Alotz • Cem Davran • Can Yılmaz
Coşkun Aral • Candaş Toğa • Nihat Sırdar • Cem Güventürk • Nilay Örnek • Başar Başaran • Gökhan Uyar • Bedia Ceylan Güzelce
Mehmet Karlıoğlu • Zeki Kayahan Coşkun • Gökhan Dağıstanlı • Emirhan Perker • Aslı Alpar • Can Durukan

Ücretsiz PDF Kırıp Arşiv: <https://ranney.org>

"gizli gizli şair yazıyordu, biliyorum"

1988 yılında Ece Ayhan ve Cemal Süreya'nın bir sohbetinde adı geçiyordu Nilgün Marmara'nın. Yirmi dört saatini şair olarak yaşayan genç kadın sanatçılardan bahsederken de onun ismi en önde geliyordu. Nilgün Marmara'nın şiire olan tutkusu diğer usta şairlerin sohbetinin de konusu oldu...

Ece Ayhan: Biz yeni Marjinaller'den, "benzemezlikler" den, şair Nilgün Marmara'dan konuşalım seninle ne dersin?

Cemal Süreya: Nilgün'ün şiirlerini pek bilmiyordum. Çalışmalarından bana hiç söz etmedi.

Ece Ayhan: Gerçek Marjinaller, evet, kendilerinin şiirlerinden söz etmezlermiş.

Cemal Süreya: Nilgün'le sık sık şiir üzerine tartıştık. Şiiri gerçek anlamıyla bilen biriydi. Ama deneyini benden saklamış demek... Bir de şu var: Nilgün'ü son bir yıl içinde hiç görmedim. Şiirleri de o arada yayımlanmaya başladı. Yeni mi başlamıştı şiire?

Ece Ayhan: Hayır, eski. Ben kendisini 1982 Nisan'ında Gümüşlük'te tanıdığımda, şiir yazdığını söylememişti ama gizli gizli şiir yazıyordu, biliyorum. Konuşmaları ise bir aşağı bir yukarı hep şiir üzerineydi. Kısacası, arkadaşlarına pek benzemeyen bir insan.

Cemal Süreya: Yanı başımdaki bir şairi görememişim demek. Libya'ya gitmişlerdi. Bir yıl kadar kaldılar orada. Döndükten sonra karşılaşma olanağımız olmadı. Türk şiirini iyi incelemişti. Dünya şiiri üzerine bilgisi vardı. **Gerçekten çok ilginçti Nilgün; bu dünyayı başka bir hayatın bekleme salonu, daha doğrusu vakit geçirme yeri gibi görüyordu.** Ölümünden beş altı gün önce senin Suluboya'ya şöyle demiş, "Aydan el sallıyorlar bana." Hatta, ölüm tasarsından da üstü kapalı biçimde söz etmiş ona. Şiiri için bir şey söyleyemeyeceğim. Bilmiyorum çünkü. Beyaz dergisinde iki şiirini gördüm. Yalnız onlarla bir açıklama yapamam. Ama sen baştan beri tanıyıydın... Şiiriyle hayatı arasında ölüm bağlantısı var mıydı?

Ece Ayhan: Şu kadarını söyleyeceğim: Sylvia Plath'ı çok severdi. Onun yaşamını ve şiirlerini ilginç bulurdu, bütün yazdıklarını, karalamalarını bile okumuştur. Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Filolojisi'ni bitirirken Sylvia Plath üzerine bir tez vermişti...

Cemal Süreya: Kadınlarla şiir arasındaki mesafe genç kuşakta biraz kapanır gibi. Bizim kuşakta kadın şaire pek rastlanmıyordu. Bugün öyle değil. Şiiri birinci elden değerlendiren, şiir yazma deneyini çekici bulan, günün yirmi dört saatini şair olarak yaşayan genç kadın sanatçılara daha çok rastlıyorum.

Ece Ayhan: 1985 yazında bir-bir buçuk aylığına Ortakent'e (Bodrum) çadırla gittiğimde, İstanbul'a, Nilgün Marmara'ya yazmışım: "Şiir 'Dal'lar'a özgü bir şeydir." Yine de aldırıyordu. Bana yeni yazdığı şiirleri gönderdi, durmadan yeni şiirler örerdi. "Yeni Marjinaller"dendi o. Ama Nilgün Marmara onlardan gerçekten de çok ayrı bir konumdadır. Yakın ve uzak çevresinden ayrı, ayrılmış olarak sınırdan, garip bir sınırdan bulunurdu. Şiirin dünyada ve Türkiye'de en eski serüvenlerini bile ayrıntısına kadar biliyordu.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

"Nilgün Marmara, 13 Şubat 1958'de İstanbul'da dünyaya geldi.

"Doğmuş olmak bir referans mektubunu nereye ve kime götüreceğimizi bilememektir."

Fotoğraf: Yağmur Denizhan

"Ortaokul ve liseyi Kadıköy Maarif Koteji'nde bitirdi. Yüksek öğrenimini Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladı. Marmara, üniversitede orta kantinin üstündeki, derslere girmediklerinde oturdukları merdivenlere "Umutsuzlar Merdiveni" adını takmış.

"Önce; Nilgün Marmara'yı herkesinki gibi değil de kendine özgü ve çok değişik morumsu renkte bir giysisiyle, bir öğrenci olarak düşündüğümü söyleyeceğim. Ama derslere pek girmeyen ve "umutsuzlar merdiveni"nde oturmayı seçen bir tuhaf öğrenci; daha doğrusu benzersiz bir öğrenci olarak düşündüğümü söyleyeceğim. Sırası belki ilerilerdedir ama kendisi en arkalarda bulunmayı sever. Her zaman sınıfı geçmiştir."

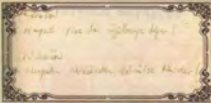
Ece Ayhan, Sivil Denemeler Kara, YKY, 2016

"Şiirleriyle sadece kendi kuşağının şairlerini değil, Ece Ayhan gibi eski ve güçlü şairleri de etkiledi. Ancak yaşamı boyunca eserlerinden hiçbirinin basıldığını göremedi.

"Ben iyi bir yazar falan değilim, olmak da istemiyorum, hiç ilgilendirmiyor böyle bir şey; bahçe yerleşim merkezinden çok uzakta ekiliyorsa merkezde duran nitelermeler o bahçeye bağlamaz."

KAĞAN
"Hayat yine de üzülmeye değer!"

NİLGÜN
"Hayatın neresinden dönülse kârdır!"

"1981 yılında Kağan Önal'la tanıştı ve 1982 yılında evlendiler.

Kağan'ı burada yalnız bırakmak istemiyorum ama bir süre daha kalmam da ruhsal sağlığım için tehlike çanları oluşturabilir. Pek dayanıklı biri değilim, eğer bu meşakketse, pek katlanamıyorum meşakketeye galiba. Oysa Kağan iradeli, iki ay daha idare eder (irade-idare!) akşamları erkenden yatar uyur, gündüzleri de çalışarak zamanını geçirir. Tek sorun benim yaptığım "olağanüstü" yemeklerden mahrum kalacak, ama n'apalım ona da katlanır artık.

"Kızıtoprak'ta eşiyile birlikte yaşadıkları ev Ece Ayhan, Cemal Süreya, Edip Cansever, Tomris Uyar, İlhan Berk gibi şairlerin buluşma yeri. Marmara, 13 Ekim 1987 tarihinde bu evin penceresinden atlayarak hayatına son verdi.

Fotoğraf: Fakiler: Cemal Uzunoglu, Tomris Uyar, Tevfik Akdağ, Cemal Süreya ve ön sırada Ece Ayhan, Nilgün Marmara, Yağmur Denizhan, İlhan Berk. Kızıtoprak, 1984

"Nilgün Marmara'ya ait olduğu sanılan fakat Marmara'nın da şiirde tırnak içinde kullandığı "Öyle güzelsin ki kuş koysunlar yolunda dizesi anonimdir.

13 Ekim 1987

Salı

Sevgilim,

Her gün kötücül bir düşü kurmak ve onu taşımak artık kılıgyı gerektiriyor. Sana böyle biryük bırakmak istemedim ama sen akıllı ve güçlüsün çabuk unutursun.

Bu durumdan kimse kimseyi da kendini sorumlu, suçlu saymasın çünkü suç yok yalnızca irmağın akışına bir müdahale söz konusu!

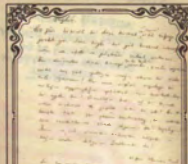
Her anın niye'sini sorgulayan bir varlığın saygısızlığını yok etmek için kararlaştırılmış bir eylem bu! Çocukluğun kendini saf bir biçimde akışa bırakması ne güzeldi. Yiten bu işte! Bu tükenişle hiçbir yeni yaşama başlanamaz, bu nedenle tüm sevdiklerime elveda diyorum. Ben'i bağışlayın! Bunu en çok anımdan babamdan ablamdan ve Kağan senden diliyorum. Dostlarımdan da!

Nilgün Marmara Önal

Seni hep sevdim Kağan!
Hoşcakalın!

P.S.2 Kuşları ölüncüye kadar iyi bakınız onlara.

3 Sahneden çekilirken yaşamama karşın herkesi selamlıyorum. Kağan arzu edersen ileride, daktiloya çekilmiş olan şiirleri bastırabilirsin.

ONDÖRTLER

ŞUBAT'LARIN
ONDÖRTLERİ

NE GÜN AMA!!

MESELA PELUŞ AYILARIN
BİLE DİLE GELDİĞİ ONDÖRTLER...

ABİ GEÇERKEN
EMİN MİSİN SEN
BU HEDİYEDEN?..

GECEMİN SONUNDA
TAKSİYE KUSULAN
ONDÖRTLER...

YALNIZLIĞIMIZA
...

Bİ GÜN ÖNCESİNDEN
SABAHLANILMIŞ ONDÖRTLER

SABHA KADAR
UYUMAMAYI BAŞARABİLİRSEM
YARIN TÜM GÜN UYUYUP ONDÖRDÜ
ATLABILİRİM

YANAN REZERVASYONLU
ONDÖRTLER

AŞKIM NAPIYIM
ÇIKAMIYORUM İSTEN
ŞUAN, BİZ YARIN
KUTLASAK OLMUYO MU?

DENEMELİ
ONDÖRTLER

DÜNYA DÜZENİNİ
SORGULATAN ONDÖRTLER

ALİŞVERİŞ YAPALIMDA
KÜRESEL EKONOMİ DÖNSÜN
DİYE UYDURULMUŞ Bİ GÜY,
DÜNYALARIN GELEMİYELİM
KARDEŞİM!..

YENİ SÜPER
GÜÇLER KEŞFET-
MEYE ÇALIŞILAN
ONDÖRTLER

ŞİMDİ DÜŞÜNCE
GÜCÜYLE ZAMANI
BÜKÜCEM VE
DİREKT
15 ŞUBAT'A
GEFİCEZ!!

...İŞTE ONDÖRTLER
BENİM İÇİN BÖYLEYDİ...

YANI EN AZ DİĞER
GÜMLER KADAR ÖNEMLİ...
EN AZ DİĞER GÜMLER
KADAR ÖNEMSİZ

OSMANLI'YA MATBAA NEDEN GEÇ GELDİ?

Osmanlı Devleti'ne matbaa geç geldi çünkü toplum okumayı sevmiyordu. Biz, evine kapalı kitap okuma alışkanlığı olan bir millet değiliz. Burada insanlar sözlü sohbeti seviyor, öğretimin sözlüsünü seviyor. Hatta kitapları da toptan okuyorlar. **O bakımdan çok okunan kitapların bile maalesef matbaada basılmadığını, elle çoğaltıldığını görüyoruz.** Okunan kitaplardan yalnızca 125 adet yazma tespit edilmiş, bu sayı yeterince küçük kitaplar elden ele geziyor. Yazmaların yangından zarar görenleri de okuyor elbette ama bunlar var olan sayıyı pek değiştirmez. Bu toprakların insanları belli ki Batılılar gibi içine, evine kapalı insanlar değil.

Ulemanın kitap basılmasını veya okunmasını istemediği tartışmaları gerçeği yansıtmıyor. O dönemde Venedik'ten ulemanın istemeyeceği çok fazla kitap geliyor. Orada Mektarıs'ların matbaası var ve buraya getirilen kitaplar mevcut. Dolayısıyla ulema engel olmasaydı, bu tür kitapların getirilmesine de engel olurdu.

Avrupa'da matbaa 15. yüzyılda bulundu. Matbaada basılanların ilkin yazma kitaplardan daha pahalı zira çok çeşit yok. Matbaanın ucuzlamasıyla çok ilginç bir durum. Bu bana değil, tamamıyla Batılı tarihçilere ait bir görüş. Bir dönem propaganda için olur olmaz köbü kâğıtlara resimler, gravürler basıldı. Zaten ciddi araştırımlar, ciddi eserler çok müsteri bulmaz. "Ham hum saralop" dedimiz durumlar vardı, mesela Fransız İhtilali'nden önce de çok okunan kitaplar saçılacak nitelikte. "Terez" diye ünlü bir karakter var, onun aşk maceralarını okuyorlar. Bizim burjuva olarak tanımadığımız insanlar yeni zenginleşenlerle olan, erotik şeyler okuyor, erotik fotoğraflara bakıyor. O zamanlarda kimse Rousseau falan okumuyor. Zaten Rousseau'yu

bugünküler bile zor anlıyor... Ama tabii Avrupa ile Osmanlı arasında şu kadar yıl fark var demek doğru olmaz zira İbrahim Müteferrika'dan önce de burada gayrimüslim cemaatler tarafından basılan kitaplar var. Bu kitapların da pek tutulup okunduğu söylenemez.

İbrahim Müteferrika, Macar ve masondu. Buraya iltica etti ve matbaasını burada hazırladı. Kurulan bu matbaada basılan eserler ise çok seçmedi. Seçmeden kastım eserlerin üst düzey olması değil, az sayıda olmasıyla ilgili. Olsa olsa bir lugat basılmıştır, belki müşteri bulur diye...

18. yüzyılın başlarında, yani Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın zamanında kütüphane kurma merakı başladı. İstanbul'da kaç kütüphane varsa, o dönemde, 30-40 sene içerisinde kuruldu. Vefa'daki Atif Efendi Kütüphanesi olsun, Laleli Kütüphanesi, Çemberlitaş'taki Köprülü Kütüphanesi, Ordu Caddesi'nde maalesef yolun altında kalan Ragıp Paşa Kütüphanesi olsun. Üsküdar'dakiler olsun... Kütüphane kurma merakı başlamıştı yavaş yavaş ve dolayısıyla insanlar okuyordu. Ama çok mühim eserlerin oralandan geçtiğini söyleyemeyiz. Üstelik okumaya olan bir ilgi bir süre sonra kesilmiştir. Esas patlamaya Tanzimat'ta beraber oldu.

Asıl ilgi ve güzel olan baskı işi de çok ilginç. Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Mısır'ında "Bulak Baskısı" denen bir matbaa vardı. Güneşmüdde Kahire'nin içinde kalan, Bulak adındaki bir mahallede, sanayi çarşısı gibi bir yer bu matbaa. Burada yapılan ve adına Bulak baskısı denen baskılar, Müteferrika'dan daha sanatkârdır. Dolayısıyla Müteferrika'nın ilk olması, onu en iyi yapmaz.

FETİH SIRASINDA GEMİLER KARADAN YÜRÜTÜLDÜ MÜ?

İstanbul'un Fethi sırasında gemilerin karadan yürütüldüğü tanımayla muşır, yabancı tarihçiler tarafından yazılıyor. Bizde de bazı tarihçiler bu konunun ırsat vasıtalarını geliştirdi.

Karsı çıkışlarını hepsi amatörün amatörüdür. Tarihçilikleri yoktur, doğru düştü hiçbir şey de okumamışlardır. Böyle insanlarla, "demistifikasyon" dediğimiz tabuyu yıkmak ve zihni temizleme ameliyesi yürümez. Bu insanların kendileri eği bğru bir kere.

Gemilerin karadan yürütüldüğü yer olarak bugünkü stadin olduğu yer. Beşiktaş sirtlarını veriyorlar. **Bu mühim bir detay değil çünkü oradan geçen gemiler kalyon değil, çekirme gibi küçük gemiler. Yapılan çok büyük bir iş yok ortada, bunun sebebiyse kara surlarının yine toprakla dövülmesi ve hücumun yine oradan yapılması.**

Bugünlerde, tarihte başka yerlerde de gemilerin karadan yürütüldüğü söyleniyor. Venedikliler yaptı gibi söylemler var fakat ben Venediklilerin karadan gemi yürüttüğünü biliyorum. Bu tamamen uygun bir yer bulabilmeye ihtilal. Mesela Sevilla gibi bölgeler için böyle yöntemlerden söz ediyorlar. Gemiler olmayacak yerlerden gelip çekilmiş ama o karadan çekilme değil, yalnızca olmayacak bir yerden yürütüldüyor. Örneğin Volga'da, yaz mevsimlerinde gemiler çekilirdi çünkü yazın суда alçakma oluyor ve bunu takiben sonbaharda gemiler neredeyse karaya oturuyor. Karaya oturmasının ardından o gemiler de çekilir. Bu çok ahım şahım iş bir iş değil. Dolayısıyla Fethi sırasında gemilerin karadan yürütüldüğü doğru ancak bu başka kimsenin yapamadığı, çok büyük bir iş sayılmaz.

Görset: Gemiler Bellini, The Sultan Mehmet II, 1480

HİTLER VE ATATÜRK DOST MUYDU?

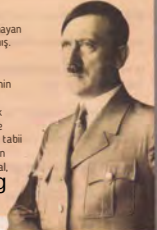
Türkiye'yi İkinci Dünya Savaşı'na sokmamak çok büyük bir başarıydı çünkü öze like Churchill, Türkiye'yi açıkça kullanmak istiyordu. Biz harbe sokacak, o arada Almanlara ne kadar darbe vurabiliriz veremeyiz. Ki bu darbeyi de veremeyiz çünkü aynı zamanda çok cimri birisiydi. Rivayete göre orduya verdiği uçak sayısı Kahire'deki şahsi uçaklarının sayısı kadardı. Bunlar böyle insanlar, bunlarla nasıl iş olsun? Zaten Amerikan uçaklarıyla geçiyor. İkinci Cihan Harbi'nde Britanya silah ve uçak endüstrisi ihtiyacı karşılayamıyor, dolayısıyla Amerika'ya güveniyor. Aralarında bu konuda bir kiralama sözleşmesi olduğu biliniyor. Aynınsı Sovyetler Birliği için de söylemek mümkün. İran'ı, alınan silahları o bölgeden geçirtip Stalingrad'da cephe sine sevk edebilmek için işgal ettir. Bunlar tarihte bilinen olaylar. Onun için biz, İkinci Dünya Harbi'ne girme miz hâlinde yalnızca kullandırıldı.

Hitler, Türkiye topraklarına neden saldırmadı diye soracak olursanız, saldırıcağı hâl yoktu. Bunun bir sürü nedeni var. "Stratejik bakımdan karay veldik, buraya girmek, buraya saldırmak, burada tutunmak zordur, bu yüzden üstten girmeyi tavsiye etdik," diyorlar. Yani Orta Doğu petrolemini boş ver, Bakü petroleline sarılsak diye düşündükleri söyleyişler. Bir sürü laf var, örneğin Hitler'in buraya sempati duyduğu da teoriler arasında. Hitler kimseyi sempati duymaz. **Hitler Atatürk'ün dostuymuş, öyle bir dostluk yok.**

Birbirlerini tanımazlar bile. Mareşal, Onbaşıyla ne yapacak? Bunlar aslı astan olmayan söylemler. Hitler kişi olarak Atatürk'e bayılmıştır. Bayılacak tabii, nasıl bayılmasını?

Birinci Cihan Harbi'nde ye ni le n e r arasında yalnızca Türkiye dirildi. Bu dirilme nin başında yine Birinci Cihan Harbi'nde ki Türk k muta heyeti var. Başta Mareşalımız Atatürk ve diğer subaylarımız... Bunlar teşkilatlandı ve kovaladılar. Bu, Almanları bize hayran bırakır tabii çünkü onlar orada zillet içindeydi. O bakımdan Hitler'in Atatürk'e hayran olması gayet normal, fotoğrafı da var.

Fotoğraf: Depo Photos, 1933

Kitap Kafası

KAFA Dergisi editörlerinden...

Çok Satanlar

	1 Bir Ömür Hasıl Yaşanır, İber Ortaylı, Kronik Kitap		6 Beni Kır Kuyularda, Hasan Ali Toptaş, Everest Yayınları
	2 Hayvan Çiftliği, George Orwell, Can Yayınları		7 Hayır Diyebilme Sanatı, Mithy Psikoloji, Destek Yayınları
	3 Seker Portakalı, Jose Mauro De Vasconcelos, Can Çeruk Yayınları		8 Mermi, Michael Ende, Pegasus Yayınları
	4 Simyacı, Paulo Coelho, Can Yayınları		9 Kasiyer, Saygı Murat, Türkvar Kitap
	5 Akşam Yıldızı-Bir Gökkuşaklı Romanı, İskender Pala, Kapı Yayınları		10 Dünyanın Uyanı, Şengül Boybaş, Kültür Yayınları

Yeni Çıkanlar Şubat

- Kedi Gibi Düşünmek ve Davranmak-2, Stéphane Garnier, Paloma Yayınevi**
- Benim Durumumdaki Erkekler, Per Petterson, Metis Yayıncılık**
- Laylan, Selahattin Demirtaş, Dignot Yayınları**
- Kökü Kalır, Aslı Tohumcu, İletişim Yayınları**
- Serbest Kürsü, Alejandro Zambra, Notes Kitap**
- Ya Hiç Karşılaşmasaydık-Psikoterapi Odasından İlişkilere ve Edebiyata, Tugçe İsmail, Doğan Kitap**
- Emine Adalet-Türk Mata Harı'nın Hikayesi, Saygı Karıkkı, Doğan Kitap**
- Antropoloji, R.R. Marett, Gece Kitaplığı**
- Cebimdeki Taşlar, Kauter Adını, Delidolu Yayınları**
- Giysiler Ne Anlatır?, Seda Yılmaz, Mundi Kitap**

(Kaynak: idefix, DSR, kitapgurdy)

BİR MEKÂN

"Düşünceye ve sanata mekân. Tartışmaya, diyaloga, birlikte üretmeye açık bir ada; yalnız başına olmayan bir ada."
Burası **Yesayan Salonu**. Adını 20. yüzyılın e n büyük Erme ri yazarlarından biri olan yazar Zabel Yesayan'dan alıyor. Yesayan Sab nu, **Aras Yayıncılık**'in yayın hayatına başladığı günden beri faaliyet gösterdiği Beşoğlu'ndaki Hıdıryal Pala'sta kurduğu yeni e tnik mekân. Atölye'ler, söyleşiler, belgesel gösterimleri ve daha birçok e tnikliğe ev sahipliği yapıyor. Bizim etkinlikleri takip edip, sık sık uğramak iste diğimiz yerlerde n birisi oldu bile.

Detaylı bilgi için Twitter hesabı: @yesayansalon

BİR KİTABEVİNDEN FAZLASI

kitapkoala.com'u duyudunuz mu? Bu site bir online kitapçından fazlası çünkü burası tüm kârını yardıma muhtaç sokak hayvanları için kullanan bir kitap satış sitesi.

Bağış ya da spon sörük kabul etmiyorlar, kitaplarınızı bu siteden alın, yeter. Biz denedik; gayet hızlı bir sistem ve çok ilgili bir ekip var. Bunun yanında "kitap koala" artık İstanbul'da yaşıyan bir kitabevil Gidip ziyaret etmenizi çok isteriz ve öre ririz.

Adres: Topkapı, Saklıyık Sok. No: 40 Kat: 2, 34395 Şişli/İstanbul

BİR DERGİ

Ekim 2019'da ilk sayısıyla yayın hayatına başladı: **Sadece Şiir Dergisi**. Genel yayın yönetmenliğini yapan şair Umay Umay birçok genç şairi bu dergide bir araya getirdi ve dergi şimdiki lila renkli ikinci sayısıyla tüm bayilerde, kitapçılarda. Tavsiyemizdir.

BİR RADYO PROGRAMI

Kitap Kafası KAFA Radyo'da her hafta yayınlanan bir kitap programı. **Ayça Derin Karabulut** tarafından hazırlanan ve sunulan programa her hafta bir yazar konuk oluyor. Her çarşamba 20:00'de **KAFA Radyo'da**.

Canlı yayını ve frekanslar kafaradyo.com/da. Geçmiş bölümler soundcloud.com ve RadioYolund uygulamasında.

"Banadoldu kaçdefa. Öldüm mü, ölmedim. O da ölmeyecek. De ki öldü, o vakit küllerinden doğacak. Sıklıkla öyle olur çünkü. Beni hâlâ sevdiğini sanıyor. Oysa artık sadece bir yoslanma olanagımın onun için. Dengesini kaybettiğindeelinboşluğa uzatıp da tutunverdiği ilk şey. Artık kimsenin düşüncesizken tutunverdiği bir şey olmak istemiyordum."

Melisa Kesmez, Nohut Oda, İletişim Yayınları, 2019

Başar Başaran

bir kaçış hikâyesi

Çift katlı otobüsün sol ön koltuğunda direksiyonsuz bir şoförüm, tıpkı bir hayati yaşı gibi yoldayım. Dümendeyim ama kontrol bende değil.

Çift katlı otobüsün sol öndeki iki koltuğunda, walkmana takılı tek kulaklığı yakın kulaklarımızla paylaşılarak doksanların sonundan milenyumda doğru gidiyoruz. Vakit sabaha karşı, kar taneleri pencerede müntehir, yollar çeşirler arasından uzarken, kasette Devekuşu Kabare'den bir oyun dinliyoruz. Ellerimiz hiç brakmıyor, her kaçaya birbirimize bakarak güliyoruz. O anda teybi durdurup ona, ileride tiyatrocı olmak istediğinden söz ediyorum. Kendim yazıp kendim oynayacağım diyorum. Hem muhalif hem komik olacak. Danslar ve koro hayal ediyorum. Galiba ilk olarak genelevde geçen grotesk bir oyun yazmak istiyorum. Kapıda gazeteciler olduğu için orada mahsur kalan bir başbakanın hikâyesi diyorum. Yüzünü ekşiyor. Beğenmedi sanıyorum. Hiç gittim mi diyör çekinerek. Nereye diyorum. Geneleve diyor. Yok be kızım ben yapar mıyım öyle şey?

Ben yapar mıyım diye o kadar güvenli referans gösterilecek bir "Ben" yok henüz ortada. İnsanın ya davranışlarını belirleyen sağlam bir karakteri olur ya da davranışları gidecek karakterini oluşturur. Ne var ki "Ben" dediğim şeyin üzerinde öyle bir zaman geçmişiyle hiç henüz başkalaşan bir kayayım. Yani aslında her şeyi yapabileceğim durumda olduğumu ikimiz de biliyoruz. Olsun buna takılmıyoruz. Ben ona devrimci bir tavır olarak para karşılığında sekse neden karıştığımı maddeler halinde anlatıyorum. Bunların arasında "zaten param olmadığı için" diye bir maddede yok. **Aferin güzel gülliğüme, nasıl da inanarak güllümsüyor bana. Ben de o sırada bana çok inanıyorum. Bu yüzden seviyorum birbirimizi.** O kadar seviyoruz ki dünya hayalimizde büyürken gerçekte küçülüyor. Yanımda o oldukça sanki her yer bir kol uzakta. Zamanın hızını ben kontrol ediyorum. Oh diyorum. Arkama yaslanıyorum. Başını göğsüme koyuyor. Uykuya dalyor. Uyu ince saçım. Kaçmağının üstünde Yılmaz Güney'in resmi var. Bir kısa Camel yakıyorum. Paketin üstünde adamın birinin pipisi var.

Çift katlı otobüsün sol ön koltuğunda direksiyonsuz bir şoförüm, tıpkı bir hayati yaşı gibi yoldayım. Dümendeyim ama kontrol bende değil. Bu ümitsiz, bu teslimiyetçi benzetmeye o gün yapmak akıldında bile geçmiyor. Çünkü dünyayı yerinden oynatabileceğime eminim. Şiirimin kuvvetinden, fikrimin doğruluğundan, bileğimin gücünden zerre şüphem yok. Henüz babam ölmemiş, büyümemişim. Çünkü yanımda sevgilim nehirde nülfer gibi uyuyor. İç Ege'den denize doğru giden otobüse onun rüyasına bekliyorum. Korkma ince saçım seni benden kimse alamaz. Anası babası neredeyiz bilmez, beni zaten herkes okulda sanıyor. Bugünkü yaşımdan çok daha reşit hissediyorum kendimi. Her zorluğun üstesinden gelebilirim. Maazallah devrilsé şü otobüs, çok kurtarabilirim. Şimdi evlenim dese, tak diye durdurur arabayı Kütahya'da bize bir hayat kurabilirim. Sabah çıkar bütün gün iş ararım, belki bir fabrikaya girerim, akşamları koşarak otele döner ona çiçek getiririm. Bir iki aya eve çıkarız. Küçük bir barda stand-up yaparım akşamları. Kütahyalılara İstanbul hikâyeleri anlatırım. Gülerler, herkes güler bana. Belki bir gazete çıkarırım, porselen fabrikasında işçileri örgütlerim, ona her akşam kullanılmamış bir gök getiririm. Siyah bir defterim var içinde oyunlar, hikâyeler, Türkiye için yepyeni sistem önerilerim var. Kürt sorununu çözmüşüm, derin devleti ifşa etmişim, Kıbrıs'a barış, İstanbul'a refah getirmişim. Şiirlerim, kendim için yakışıklı imza denemelerim, ikimize yetecek kadar hayalim var. Bana ondan başkası lazım değil, ona benden başkası ne gerek. Kütahya'nın Paris'ten farkı yok âşklar için...

Ne yapalım ki hemen evlenmek istemiyor ince saçım, olsun. Ama tost istiyor bekleme yerinde. Gidip yapıyorum çift kaşarlı. Ayran da alıyorum. Ceketimi satar sevgilimi doyururum evlallah. Tam otobüse dönerken bir telefon kulübesi görüyorum. Birden içim dalıyor. Eline bir telefon alıyorum. Kaçıyor telefonu. Alo... Alo... Kapatıyorum. Yaşıyorlarsa sorun yok

diyorum rahatladım. Tam çıkarken umumi telefon çalıyor. Hiç duymadım bugüne kadar. Ulan bu kulübeler aranabilir mi, ben onu yabancılarda filmlerde oluyor sanıyorum. Açıyorum telefonu. Biraz dinliyorum. Annem pat diye adımı söylüyor. Dayanamayıp "Anne" diye cevap veriyorum sesim titreyerek. Nerenin kodu o diyor, panikle kapıyorum telefonu. Koşarak otobüse dönüyorum. Aklıma Benjamin'in lafı geliyor. On altısında evinden kaçmayan çocuklar bunun bedelini bir ömür öderler. Doğru bir şey yaptığıma bir kez daha emin oluyorum. Tekrar yola çıkarken uzayan kaşarını tostun beline doluyor ince saçım. Afyet olsun. Ona hiçbir şey söylemiyorum.

Çift katlı otobüsün sol ön koltuğunda güneş doğuyor. Uykusuz gözlerime iğneler batıyor. Fethiye'den bir botla Yunan adasına geçmeyi düşünüyorum. Suriye'nin dağılmasına en az yirmi sene var. Zamanının çok ilerlisindiyim. Yunan adasında Yunanca öğrenip ince saçım la yaşamaya da varım. O benim Beatrice Russo'm olur ben adada postacı olurum. Yani önemli olan beraber olmamız diye düşünüyorum. Gerisini çok önemsemiyorum. Otobüs otogara giriyor. Merdivenlerden iniyorum, bulutsuz gökyüzüne bakıyorum kuşlar uçuyor. Neşeyle bavulları alıyorum arkamı ben dönüyorum. İnce saçımın yanına sıradagılar gibi birkaç adam dizilmiş. Kazağına ayran mı dökmüşün onun? Ah be yavrum diyorum. Ayran için değil, sana o geri zekâlı kardeşine kaçtığımızı söyleme dedim söylersen gider babana söyler dedim. Babana söylerse o da amcana söyler, sonra amcan küçük amcana, hepsi beraber gider en büyük amcana söylerler dedim. Dinlemeyiş. Doksanla giden otobüs nendence kırk kere duruyorken, bunlar yüz kırklı hiç durmadan gelecek bizden önce varmışlar. Öyle tahmin ediyorum. Yoksa bunu kendileriyle konuşacak fırsatı olmadı.

Şimdi Fethiye polis karakolunda kafamda sargılar ve sorularla Sabahattin Ali gibi yatıyorum. Dışarda diki dalgalı gelp duvarları çalıyor. Kafamda bir sargı var. Ben soğusun diye tostun içini açıyorum. Hiç kaşar görmüyorum. Tabaki kenara bırakıp somyaya uzanıyorum. Yüzümde bir gülmeme var. Sırtımda bir ağrı var. Siyah defterimi açıp bir teltim sayfaya yazmaya başlıyorum. Genelevde Bir Başbakan. Güldürü. İki Perde. Yazan Başar Başaran.

Yanımda o oldukça sanki her yer bir kol uzakta. Zamanın hızını ben kontrol ediyorum.

Bedia Ceylan Güzelce

yün hırka

Biz insanlar, siz hırkalardan farklı olarak suyu içer suyu bitiririz, yemek yer yemeği bitiririz, elbiselerimizi giyip çıkarır elbiselerimizi bitiririz, papatyalara seviyor-sevmiyor diye sorar sevgileri bitiririz ve evlerde oturur, evleri bitiririz.

Geçtiğimiz günlerde, eski pazarından bir yün hırka aldım kendime. Üzeri biraz lekeli ama sıcak tutacağı muhakkak. Bahsetmişimdir, ben bu yıl üşüdüğüm kadar hiçbir yıl üşümedim. Ayaklarım, ellerim, bacaklarımın içi, dişlerim, çenem, ense, ağzım, kulaklarım, ruhum... üşüdük de üşüdük. Yine böyle üşüdüğüm bir günde gözüme çarptı bu beyaz, güzel hırka. Üzerinde kahveden mi çamurdan mı, ne bileyim traktör yağından mı kan kusmaktan mı bilemediğim koyu renkte lekeler vardı. Doğmaları hiç görsememiş, ilk yerleri genleşmemiş, belki bir annezmeye ördürülüşü ama beğenilmemiş ya da lekelerin lekelenmez gözen çıkarılmışı. Yetmişlerden, seksenlerden de kalmış olabilir, antika bir yünle daha dün örülmüş de olabilir, anlamak mümkün değil. Eskicinin tezgahında nasıl olur da en üstlere, en görünür yerlere gelebilmişti, ben bu sene niye böyle üşümüşüm de onunla karşılaşmışım... Bu kışımın muamma. Eskicinin mavi bir poçetin içine tıkırdığı hırkam ile ben, eve uzun bir araba yolculuğundan sonunda geldik, iyiydik. Bulazık deterjanıyla leke çıkarma ayını, ardından bol deterjanlı bol yumuşatıcı ve hatta biraz çamaşır suyu da katılmış yıkama sürecini başlattım. Aynı zamanda hijyen konusunda bir tek miktar "dikkatli" olduğumdan, hırkamin yeterince temizlendiğini düşünür düşünmez üzerine geçirdim. **Ey bana hayaller kurduran, ey bana rüyalar gördüren, ey beni sıcaklığında boğan hırka, sen de yaşadın mı bu hayatta?** Geçtin mi benim geçtiğim kimi yollardan sen de? Canım hırkam; mesela:

Üç ailenin tek araba göttiği bir yolculuktu. Pamukkale yolunda. İlk kez görecikleri travertenlere bir an önce kavuşmak için can atan bir kalabalığın ortasındasın. Tek araba gilmenin güzelliği, neşesi sana bir iç sıkıntısı olarak geri dönüyor, neticede sen bir yün hırkasını, sahibinin bedeninden sıyrılmak istiyor, sıyrılmıyorsun. Kendini şöyle açık pencereleden bir salıvermek istiyor, veremiyorsun. Öyle yünsün ki kendine bile fazla geliyor olursun. Görevin istirken gözük göstermek, şikâyet etmek değil. Fıçı elektrikten hiç çekilmeyen güylebilir bir radyatör gibi düşün kendini, var olmanın ve bu tek araba yolculukta tercih edilmenin sebebi de bu. Tek araba yolculuklarda ne gocuman gocuman koltuklar ne de sonuna kadar inen camlarırd canımızı ve yolculuğumuzu ferahlatır, içinde oturanların gönlü ne denli genişse araba da o kadar genişler. Sen sadece bir hırka olduğun için bunları anlayamazsın. Şiş ilkbahara bağlayan bir gün bu ve işte doğanın mucizesi, kopduğu üzerinden bir şampanya kadetşi gibi parıl parıl karşındasın. Hırkam, canım Pamukkale'desin, orolduğundan beri bu ilk uzun yolculuğun. İyisin, iyi.

Toz şeker kutularında kırılacaklar ve kitaplar yanı yana. Bir taşınmanın arifesindesin. Gelişigüzel atılmışsın kollarından birinin üzerine. Bazardan nakliye kamyonu gelecek, eşyalar birer birer yüklenecek. Belki unutulacaklar, belki de salıvermişsin onları.

esya gibi üzerinde taşımak isteyecek. Yeni evinize ilk adımı birlikte atacaksınız; belli mi olur? Şu üzerinde durduğun kolide şairler dizili, İlhan Berk'inden Mehmet Yaşın'ına, Ayhan Bozkurt'undan Küçük İskender'ine... Oda. Poster ve Şeylerin Kederi de bu kolide, hani tekrar tekrar okunmuştu en soğuk kış günlerinde ve sen de oradaydın. Ve elbette "ayakta kalmamanı kılıcı" da. Biz insanlar, siz hırkalardan farklı olarak suyu içer suyu bitiririz, yemek yer yemeği bitiririz, elbiselerimizi giyip çıkarır elbiselerimizi bitiririz, papatyalara seviyor-sevmiyor diye sorar sevgileri bitiririz ve evlerde oturur, evleri bitiririz. Bitirince değiştirdiğimiz her şey gibi evlerimizi de değiştiririz. Bazen biz olarak bazen de tek tek, ayrı ayrı. En fenası ayrılışın geride bıraktıklarımızdır. Hırkalarımızı ve diğer eşyalarımızı hiç düşünmeyiz böyle zamanlarda, onların da bir düzen kurdüğünü, onların da tene, kokuya, aşka ihtiyaç duyduğunu, onların da bağlanmaktan korktuğunu hiç ama hiç bilmeyiz. Toz şeker kutularından birinin üzerinde, diye sokuluğa beklerken canım hırkam, taşınma işi başlamak üzeredir. Kollar azalır, lambalar sökülür, halılar toplanır, kırılan bardakların şangırısı ve şingırısı acı bir şarkı gibi sokağa yayılır. Yıllardır "yuva" bildiğin bu evin eksikliğinin, hammalların boş duvarlarda yankılanan sesinden anlırsın. Yankı büyüdüğe sen çocuklar, hangi sebeple olursa olsun yeni bir hayata başlamanın huzursuzluğunu yaşıyorsun. Katlanıp bir kenara konduğunda, kendi kendine kaldığında gülmüsyerek hatırladığın anların var mı bilmem, yaşıdın mı sen de bu hayatı, "Yaşadın" diyebilir misin, bilmem.

Hırkam, kavgı gördün mü hiç, hiç bir tokadın acısını hafiflettiğin oldu mu, sen acıyı beş hissedip sahbine bir hissettirdin mi yani, kurşun geçirmez yelek gibi, çok kahkaha duydu mu? Altı tarafı uç beş leke oldu diye eskicilere cuvalar içinde kiloyla satıldın, senin derdin benimkinden büyük. Biz insanlar, hep böyle değiliz, kadir kıymet de biliriz bazen. Mesela, Bedia Muvahtit, yaşamının son yıllarında verdiği bir röportajda der ki, "Ömrüm boyunca iki şeye sadık kaldım. Birisi rahmetli eşim Muvahtit'in evlenirken hediye ettiği büyük küpelerim. Öteki de Vasi'yle (Vasfi Rıza Zobu) olan dostluğum. Bunca yıllık hayatımda bu küpelerimi bir gün bile çıkarmadım." Elimde olsa ben de seni hiç çıkarmasam ama sen bir yün hırkasın ve benim üşümelerim sayende gittide azalıyor. Sen de yaşa isterim bu hayatı, yaşa.

Bitirince değiştirdiğimiz her şey gibi evlerimizi de değiştiririz. Bazen biz olarak bazen de tek tek, ayrı ayrı.

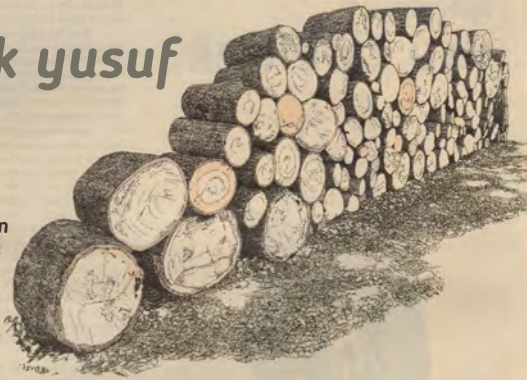

Şebnem İşigüzel

yusufçuk yusuf

**Muhtemelen babam gibi
yeşermiş yaprağıyla
gelen odunun hesabını
soracak tıynetle
olamayacağım. Ama
babamın bıraktığı yerden
köle olmadan yaşamaya
devam edeceğim.
Kovulduğum iş yerine
alışkanlıkla gidecek
kadar harcatmayacağım
kendimi.**

"Bak kumrular adını sesleniyor," derdi babam. Gugukçuk gugukçuk ye yine, Yusufçuk, Yusuf. İş yerinin önündeki bitik parkta hatırladığım şeye bak. Biraz önce ne oldu anlatayım: Alışkanlık, kovulduğum iş yerine gittim. Ofisin ortasında kaldığımda anda "ulan keşke kabus olsaydı" dedim. Değildi. Basbayağı sabah kalkmış hazırlanmış yıllar yılı içine tükürdüğümün şirkete nasıl geldiyse m yine öyle gelecekti işle.

Bahane uydurmadım. De alınacak ne unutulmuş eşyamdı. Ziyaret etmek isteyeceğim kimse yoktu. Daha bir hafta önce kovulmuşum. Herkes o üç harfli malum kelime gibi bakınca ne diyeceğini bilemedi. **Böyle anlarda aniden olagelen ve kolay kolay bozulmayan sessizlik. Ezer geçer sizi o sessizlik. Kağıt gibi incecek olursunuz.** Hava ya uçuşur, parçanızı bırakmaz. En yüksekte atıp tuzla buz eder. Bütün dünyanın karşınızda susup kaldığı anlar te hilelidir. Bu sessizliği bozacak cesareti ve akabinde gelmesini umduğunuz, beklediğiniz iyi niyet ve anlayış hiç kimse de bulunmaz. En azından zavallılığınızda mal mal bakılanlarda.

"Bir yanlışlık oldu," dedim çıktım. Hakikaten yanlışlık olmuştu. De v yanlışlık. Şirketin kapısının kenarında dışarı çıkarken döner kapının şahısına bir tur daha bindireceğini düşündüm. Arkamdan bakan varsa gülemeydi bile. Tanık olduğumuz her felakete, ne bizim başımıza gelirse diye korkutur bizi. Acımağ yaş iş. Empati yalan. Ya benim de ayaklarımı gel gel alışımsa ve kovulduğum halde çıkıp gelirmiş eski iş yerime? Kölelik böyle bir şey işte arkadaşlar. Mecburiyet kanınıza girdiyse çıkın. Ben çıkamadım.

Bir tur daha bindirmişim korktuğum şirketin döner kapısı, bu hikâyede ömrümü yiyip kalanını tüküme "ve everything" temsil ediyordu. Ewent'siz, dale'tiz kalakalmıştım işle. Ben bir işsizdim. Parkta oturdum, bitik parkta çünkü bir park ancak bu kadar bakımsız olabilir. Gurdulayan kumrular hatırlatı. Babamın bu oyunlara hiç gelmediğini düşündüm. Sonra işte şirketten birisi çıkar, koşar, gelir, "Hayrola ne iş, ne oldu?" diye sorar korkusuyla kalktım, gittim.

Yolda içime doğmuş gibi babamın öldüğünü habere aldım. Nere deyse babamın öldüğünü iyi oldu, işsizliğimi unuttum diye öğretim. O derede emmişler ruhumu, insanlıkten çıkmışım. Babamı en son üç ay önce görmüştüm. Biz küçükken ayrılmışlar. Arada yanına gider gelirdim. Oduncuydu ben benim babam. İstanbul'un göbeğinde sokak arasında küçük bir deposu vardı. De ponun arkasında tek göz oda ama geneş bir mekânda yaşırdı. Mekanın içinde dut ağacı. Kesilmesin diye dalları çatın üstünde bırakılmış. Çatın üstünde çok daha uzağım.

hatırlıyorum. Elle rim birbirine kavuşmuş büyüdüğüme inanacaktım. Kavuştu. Bok vardı sanki büyümüştüm.

Terlemezdi babamın mekânı. Düzeli. Anemle niye ayrıldıklarını sordum. O da anlatmadı. Çocukken uzunca bir süre ye nide n bir araya geldiklerine dair hayaller kurdum sonra alıştım. Severdim kendisi için kurduğu dünyayı. Okul çıkışı mutlaka uğradım yanına. Saye içinde okudum diye bilirim. Ağate yim okumadı mesela.

Babam ressam olmak istemiş. Güzel sanatları kazanmış. Bir süre devam etmiş, bırakmış. Sonra çalışması gerekmiş. Ardından e vlenmiş. "Sakin e vlenmiş oğlum," derdi bana. "Manasız. Evlilik yani. Se v, se vil ama kaç evlilikten, düşme o tuzaga."

Ressam olmak isterken, hatta o uğurda yola çıkmışken odunculuğa savrulmasının mantıklı bir açıklaması vardı. Babası hatta dedesi oduncuymuş. "Anlayacağın ben yoldan çıkamadım," derdi. Sonra bu işi yüksünmeden yapmayı öğrenmiş, öğretmiş kendine. Evlilik tek hatası olmuş. Neyse, zararın neresinden dönlürse kadir, babam sonunda bu kölelikten kendisini kurtarmış. Odun deposu cenneti olmuş. Bize bakabilmek ve yaşayabilmek için odun satmış. Bunu öyle namuslu, öyle iyi yapmış ki tek bir yaş odun çıkmamış deposundan. Hani çare siz bir anne vardı, isak odunları yakıp çocuklarını ısıtmaya çalışsan. Sonunda elerine saç kurutma makinesi verip arka odada kendisini asmıştı yoksulluğun tüke ttiği bu çare siz anne. İşte onun için günle re ağlamıştı. Ardından, sıra isak odunları parayla satan esnafın şeytanlığına gelmişti. En çok da o anneyi yoksulluk içinde kivrandıranlara saydımıştı.

İlgilenmemekle aptallık etmişim. Satmış odunlardan daha odun tavrıma içere mi olmalı. Babamı hiç tanımamışım. Epeyce resim yapmış mesela. Ne güzel seyler okumuş. Genç bir ödünç aldığı kitapları ge tirdiğini anlatı. **Onu kaybetmekten daha acı olan onu hiç tanımadan kaybetmiş olmaktır.**

Ben yaşamım burada de dım ağate yime. "Oduncu mu olacaksın lan," dedi. Odunculuk aile gele reği niye olmasın? Muhtemelen babam gibi ye rmiş yaprağıyla gele n odunun hesabını soracak tıyete ile olamayacağım. Ama babamın bıraktığı yerden köle olmadan yaşamaya devam e deceğim. Kovulduğum iş yerine alışkanlıkla gidecek kadar harcatmayacağım kendimi. Anne min de diği gibi ipsis sapsız olmuş değ ilim. Aksine ipte n saptan öte gelik gibi bağlarım var hayata karşı. Yüce ve güzellikle dolu bir hayata diye yazıyorum buraya. Boşu de poya yuv aya pan kumrular adımı sesle niyorlar! Yusufçuk, Yusuf. Korkuyorum e lte tte kendisini silip yeniden başlayan herke s gibi. Ama güzel babam hatırlıyorum. Elle rim birbirine kavuşmuş büyüdüğüme inanacaktım. Kavuştu. Bok vardı sanki büyümüştüm.

**Kölelik böyle
bir şey işte
arkadaşlar.
Mecburiyet kanınıza
girdiyse çıkın.
Ben çıkamadım.**

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Mehmet Ali & Akşamsesafı

Kaan Koç

27 ocak

Korkuyorsun. Bu hayatın sana tuzaklar kurduğunu düşünüyorsun. Ama yine de hayatı çok seviyorsun; bir dünya savaşında, yanmış bir ağaçtaki yuvasına kuru dallar taşıyan bir sığırcık gibi. Bu yüzden seviyorum seni.

rena için,

Eğilip sokak köpeklerini öpüyorsun. Bu yüzden seviyorum seni. Hiçbir şeyin yo k akıp giden sokaktan başka, bunu bir şair söylemişti, o şairi o kumadığını biliyorum. Okumamış olmana rağmen bütün şiirleri biliyorsun. Sanki içinde bir kütüphane var; miçolar, kaplanlar, silah ve esir tüccarları, günahkâr kadınlar ve erkekler, ilk birasını içen çocukları ve onların adresine yazılı kağıtlarla içeri giriyor. Pek çok kitabın kapağı leş gibi, tozlu ve küflü, korkudan açılmamış kitaplarla dolu için. Korkuyorsun. Bu hayatın sana tuzaklar kurduğunu düşünüyorsun. Ama yine de hayatı çok seviyorsun; bir dünya savaşında, yanmış bir ağaçtaki yuvasına kuru dallar taşıyan bir sığırcık gibi. Bu yüzden seviyorum seni.

Kabuslar görüyorsun geceleri. Kendi kendine ko nuşuyorsun. Uyuduğunu düşünüyorsun. Uyumadığını biliyorsun. Kalpların çatlıyor bazen, bazen dudaklarının sağ köşesindeki o sana özgü bisturiyle karanlığı kesip ısıldayan bir tebessüm bırakıyorsun yumuşak yastığına. Çok güzel reçel yapıyorsun. **Eğer bu hayatın hiçbir şey anlamıyorsa bir primat olsaydım bile, senin yaptığın reçellerin tadına bakmıştım evrimin basamaklarını içen beşer atıldım.** Her zaman iştahla doyuruyorsun mideni. Mideni merak ediyorum. Bu yüzden seviyorum seni.

Bir gün bütçesizden kirlili mi kirlili, iyi bakılmamış bir şeker kavanozu aldın. Pembeydi ve şekerli bir kek sekindeydi. Hayatında hiç kimseyi o kadar mutlu görmemiştin. Geldin, güzellece yakıdın ve mutfakta, ışığın altına koydun onu. Bu yüzden seviyorum seni.

Elin her zaman benimkinden daha sıcak. Saçların sabah dağınıklığında büyük serüvenlerin, düşüncelerin, hayallerin yudu gibi darımadığın, güneşi aylarca emip özümsettiğin ve dokunması seni

gibi. Uzun uzun gerinmeden yataktan çıkmayı seviyorsun. Telaşa güne başlamak sana göre değil. Sende her günün bir adı var. Birbirine benzeyen iki gün sana iyi gelmiyor. B uyuzden sen her sabah yeni bir dünya sunmak gerekiyor. Ve her zaman her şartta uyuyakalabiliyorsun, 160'la giden bir arabada bile. Bu yüzden seviyorum seni.

Solumun yollarındaki anızlardan ötürlü çabucak nefes nefese kalıyorsun ve kalbinden korkuyorsun. Oysa kalbinden kabilelerin bir ateş yokuşu nün başında gülüp ısınmaya ihtiyacı var. Yatağı to plarken, merdivenleri çıkarken, ağır taşırken ya da temizlik yaparken... Senin soluk alı verişlerini duyduka oksijen konusunda Tanrı'ya güveniyorum. B u böyle olmalıydı, diyor um. O da bana senin bir yayın balığı olabileceğini söylüyor. Bu teorisine inanıyorum. Çünkü o da yumurtalarını bırakmak için en berrak suları arayıp durur, hareket etmeyi pek sevmey ama pek güçlüdür. Yüzme konusunda çok iyisin. Birkaç kez yarıştık, hepsinde seni yendim ama inan bana, iskeleye vardığımda kalbim göğsümde değil, küçük dilimin oralarda bir yerde atıyordu. Yenildiğin zaman öfkelenirdin, şimdilerde gülüyorsun. Bu yüzden seviyorum seni.

Ekmele ısılatıp martılara atarken ellerin titriyo r. B uyuzden seviyorum seni.

Dolapta her zaman domatesin ve salcan olmalı. Ayakların çıplak gezmeyi seviyorsun kışın ortasında bile. "Terlik giyi!" deyip durmakla dedeme benzettin beni, hiç terlik giymeyen beni. İlaçlarını unuttuysun. Sana, ilaçlarını hatırlatmamı seviyorsun. 80'lik aşklar gibi, sanki çoktan yaşlanmış bir ilişki gözüyle bakıp, endişeni sakinleştirmek için benden daima bir klark bekliyorsun. Oysa gençliğimiz senin her gece üstünü açıp öyle uyumandan da belli. Gençliğini yaşıyorsun ama ona hâlâ sahip o lduğunun farkında değilsin. Tıpkı beni de yaşadığının farkında ol mayışın. O k rukulutumsun. Bunu söyleyecek kadar cesursun her şeye rağmen. B uyuzden seviyorum seni.

Yerli yersiz küsmelerin, Kuaföre pek gitmiyorsun. Bakım günlerin var; ırnaktların önemli. B ir köpek edindin sokaktan, adını Cipsö koydun; hani şu düğün çekçilerine yancılık yapan, parayla bile pes satılmayan, ufak tefek, beyaz, dandik çekçimsilerin ismi. Ucuu olan değerlerin var senin. Beyaz ışıktan nefret ediyorsun, anneni savunmak için pazar ortasında kavga etmişliğin var, tepsi kullanmadığı yataktayemek yiyebilecek kadarcıyorsun. Kendi potansiyelinden korkuyorsun. Türlü türlü nevresimler, rengârenk battaniyeli, farklı farklı mutfak bezleri ve el havluları konusunda bir tutkun var. Yılbaşını birkaç haftaöncesinden başlayarak, yaklaşıklı ay boyunca kutluyorsun. Evdeki süsler hâlâ duruyor. Çam ağacı yanı başında. Küfrettüğünde bir çek çek fırılıyor ağzından. B u yüzden seviyorum seni.

Ne zamandır yazmak istiyordum bu yazıyı ama sevgime bir kanıt olmasını istemedim çünkü sen kanıtlar arıyorsun.

Anlıyorsun; baktın bir dünya bu, insanın insana yaptıklarını sen de yaşamışsın. Fakat ben de yaşadım. Aynı yerlerden kırılmışız ve aynı yerlerden bir de biz birbirimizi kırmamalıyız. Aynı yerlerden kırılmışız ve aynı yerlerden bir de biz birbirimizi kırmamalıyız. Aynı yerlerden kırılmışız ve aynı yerlerden bir de biz birbirimizi kırmamalıyız. Aynı yerlerden kırılmışız ve aynı yerlerden bir de biz birbirimizi kırmamalıyız.

Sokakta kavga çıksa, gecenin bir yarısı da olsa, acaba neler oluyor diye merak ediyorsun. Cama çıkıp, yarı belime kadar sarkarak senin için sen gelişlerini takip ediyorum. B u esnada hem k o r k u y o r s u n hem de bana bir savaş muhabiri, bir barış elçisi, bir bilge, bir adam, bir çocuk, bir hayvan, bir esir, bir kahraman, bir şehit, bir kasaba, bir lamba ve paramparça olmuş bir mum gibi hissettiriyorsun. Yürümeğin olması gerektiği yerde, ince kemikli parmakları n görüy o r u m. K o r k u y o r s u n sadece nefes almak istiy o r u m. Ya da ben de bir yayın balığıyım. Tüm bunları yazarken arkamda oturmuş puzzle yapıyorsun ve eminim ki bu cümlelerim, aklında d u ş u y o r. N e r e d e n g e l d i ğ i n i, n e d i y e ş i m d i b ö y l e ş e y l e r d ü ş ü n d ü ğ ü n ü b i l m i y o r s u n b i l e. K a l a m a r n ı m z ın a r a s ı n d a i n c e b i r t e l v a r. B u y ü z d e n s e v i y o r u m s e n i.

Cep telefo nunda oyun oynarken hırsınlıyorsun. Teyzeme yanşıyorsun ama onun bundan haberi yok. Geçemediğin bölüm olunca "Biraz da şu yana devrileymi," diyorsun ve bu her seferinde işe yarıyor. Gözlerin yorulunca gözüklerini takıyorsun. Kainatın her güzelliklerini gözlemliyorsun. Bu yüzden seviyorum seni. Senin tüm bunlardan birini mi kadınlar yok bu yüzden seviyorum seni.

Aynı yerlerden kırılmışız ve aynı yerlerden bir de biz birbirimizi kırmamalıyız.

**TÜM
KİTAPÇILARDA!**

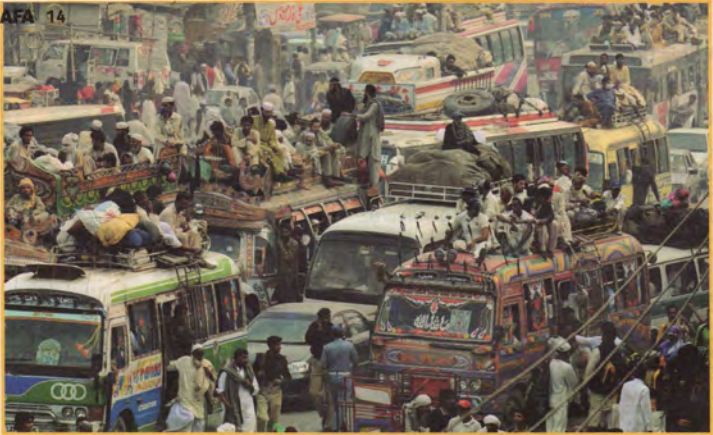
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

 inkilap.com

Fotograf/Getty Images, Arif Ali, 2009

Coşkun Aral

beterin beteri var: pakistan trafiği

Uzun bir aradan sonra tekrar ziyaret ettiğim Pakistan'da, Lahor'dan Peşavere uzanan yolculuğumuz, dünyada modern yaşamla ortaya çıkan kara yolları trafiğinin yoksul coğrafyalarda ne kadrı olduğunu bana bir kez daha hatırlattı. Sanki trafik derdi olmayan bir ülkede n'gele yirmiş gibi bir kayıptı. Sadece yolda 1 milyon 250 binin aşkın insanı öldüren bu canavarın, en faal olduğu ülkelerden birinde, Pakistan'daki şehir ve kara yollarından trafik manzaralarını anlatmaya çalışacağım.

Bizde daha güzelleri var diye düşünmek mümkün ama bizde böyle siyah rengarenk araçları ve havalı kara yolları henüz ben fotoğraflamadım.

Bize tahsis edilen o tobusün ön koltuğundan zaman zaman fotoğraf makinem zaman zaman cep telefonundan kaydedtiğim fotoğraflara sözü bırakmak en doğrusu belki de. Orhan Baba'nın "Beterin beteri var, hâline şükret ki dostum" mısrasını sürekli tekrarlayarak yaptığımız 500-600 kilometrelik yolculukta saatte ki hızımızın çok yüksek olduğunu sanmayın. Ortalama 40-50 km'yle bile insanın yüreğinin ağzına geldiği yollarda en çok sağlığına duacı olduğum kişi şoförümüzdü.

Trafik manzaraları, ülke hakkında benzer fikirler edinme nizi sağlar. Adeta bir cambaz gibi yol alan şoförler, karmaşa içinde bir şekilde düzene sağlamayı başarıyor. **İki katlı apartman yüksekliğinde saman taşıyan bir kamyonun, sıkışık trafikte yol aldığını hayal etmek zor gelebilir ama fotoğraf durumu özetliyor.** Tam tehlike atlattı derken, karşınıza dört nala giden bir arabası çıkması hiç de beklenmedik değil. Motorlar en hızlı ulaşım araçları, tüm bunların misali şehitlikte n'azade, aralardaki boşlukları değerlendiren motor sürücüler, düğüm olmuş yolları çözerek ipin ucunu da beraberlerinde taşıyorlar de ne bilir.

Bir başka sayımızda yazmayı düşündüğüm dost, kardeş Pakistan'la benzerlikler ve farklılıklarımıza ilişkin müthiş anekdotları var. Birlikte kurduğumuz ekonomik ve siyasi paklardan, iktidarlarını darağaçlarıyla kuran diktatörlere rimize varana kadar. Cemaatler, tarikatlar ve kışkalar arasında kalmış halkın, komşularla yaratılan suni kaoslardan etkilenme sine kadar inanılmaz kollar.

Selçuk Şirin

deprem olmuş neyime

Bir sistem, nüfusunu fay hattı üstünde olan kentlere yığar, binaları kurlsız ve denetimsiz bir şekilde inşa ederse elbette o ülkede depremler daha çok can ve mal kaybına sebep olur. Sorun coğrafya değil, o coğrafyada neyi nasıl yaptığınız.

ON BİNLERCE ÖLÜ, MİLYONLARCA EVSİZ, MİLYARLARCA KAYIP, ÇÖKMÜŞ BİR EKONOMİ BİZİ BEKLİYOR!

İstanbul ne zaman sallansa haklı olarak hepimiz her şeyi bırakıp depreme odaklanıyoruz. Kriz masaları, basın toplantıları, tüm kanallarda uzmanlarla bağlantılar... Evde, sokakta, sosyal medyada bir anda gündem depreme odaklanıyor. Depremden sonraki o ilk dakikalarda oluşan duyarlığa bakınca insan merak ediyor, bu kadar odaklanılmış bir toplum nasıl oluyor da böylesine hayatı bir konuda bir araya gelip kalıcı bir çözüm üretmiyor. Coğrafya mı, kültür mü, sistem mi? Nedir bizi deprem konusunda çözüm bulmaktan alıkoyan? Soruya yanıt vermeden önce İstanbul'daki deprem riskini tekrar hatırlayalım. Artık bilimsel veriler ve hesaplamalarla depremin nerede, hangi zaman aralığında olacağını önceden kestirmek mümkün. Şunu bilimsel bir kesinlik olarak söyleyebiliriz: İstanbul'da yakın bir gelecekte büyük bir deprem olacak! Alman, Fransız ve Türkiye bilimi insanları tarafından yapılan hesaplamaya göre en kötü senaryoya bu deprem, 10 Eylül 1509 yılında gerçekleşen 7,7 büyüklüğündeki depremin tekrarı olacak. En iyi senaryo ise İstanbul'da olacak büyük deprem 22 Mayıs 1766 tarihinde gerçekleşen 7,5 büyüklüğündeki depremin biraz altında 7,1 ve 7,4 oranında olacak. Her iki senaryoda da oluşacak hasar 1999 Gölcük Depremi'ni atatacak.

İSTANBUL DEPREMİNİN FATURASINI TÜRKİYE ÖDEYECEK

AFAD'a göre gelecek İstanbul depreminde 30 bin kişi hayatını kaybedecek, 50 bin kişi yaralanacak ve 2,6 milyon kişi evsiz kalacak. TMMOB'ye göre ise bu depremde 140 bin ila 600 bin arasında kişi hayatını kaybedecek ve bir milyon "aile" evsiz kalacak. Her iki senaryoda da kurtarma faaliyetleri aylarca sürecek. Bütün bu tahribat Türkiye ihracatının yansını gerektirecek, turistlerin üçte birini çekem, bankacılıktan yüksek teknolojiye her alanda ülkenin kalbi olan bir kentte oluyor. Dolayısıyla İstanbul'un sendelemesi demek, Türkiye'nin durması demek. O nedenle İstanbul depreminin faturasını çıkartırken yalnızca İstanbul'a değil, Edirne'den Kars'a ülkenin her yerine bakmak gerekiyor. Risk bu kadar net, tahribat bu kadar yüksek iken nasıl oluyor da ülke olarak her şeyimizi bırakıp depreme odaklanmıyoruz? **Nasıl oluyor da İstanbul ve proje deyince aklınıza "Kanal İstanbul" geliyor da "Deprem İstanbul" gelmiyor?**

RİSK HESAPLAMAYI BİLMİYORUZ!

Depreme dair en büyük sıkıntımız risk hesaplamada aklı değil duyguları kullanıyor olmamız. Hâl böyle olunca uzun vadede gerçekleşecek ancak tahribatı yüksek riskleri dikkate almazken, kısa vadede gerçekleşebilecek ancak tahribatı düşük riskleri dikkate alıyoruz. Benzer biçimde, tahribatı yüksek doğal felaketleri ciddiye almazken, daha düşük tahribatı olan insan kaynaklı riskleri gerekçinden fazla ciddiye alıyoruz. Örneklersem: İstanbul'da evim ze gireş girmesini dert ettiğimiz kadar depremden korunmayı dert etmiyoruz.

SORUN DEPREM DEĞİL

Biliyorum, bizde depremi kader olarak gören ve o nedenle önem alma gereği duymayan duygusal yaklaşım çok yaygın. Coğrafya kaderdir diyip önem almaktan kurtul. Oysa dünyaya bir baksak göreceğimiz İstanbul sadece Türkiye coğrafyasına musallat olmaması. **Dünyada pek çok ülke deprem kuşağında ama nasıl oluyor da aynı şiddette bir depreme uğradıklarında ölüm ve yaralanma sayıları binlerce kişiyi öldürürken Japonya ya da Amerika'da çok daha az sayıda kişiyi öldürüyor.**

Aradaki farkın nedeni coğrafya değil, ülkelerin o coğrafya üzerinde kurduğu sistem. Sistem derken kent planlamasından, sanayileşme politikasına kadar geniş bir alandan söz ediyoruz. Bir sistem, nüfusunu fay hattı üstünde olan kentlere yığar, binaları kurlsız ve denetimsiz bir şekilde inşa ederse elbette o ülkede depremler daha çok can ve mal kaybına sebep olur. Sorun coğrafya değil, o coğrafyada neyi nasıl yaptığınız.

DEPREM RİSKİ DEĞİŞMİYOR, DEĞİŞEN PROJELER!

1999 depreminden sonra çıkarılan vergilerle depreme dayanıklı bir Türkiye'nin temelleri atılacaktı. Fakat bu deprem vergileriyle toplanan yaklaşık 48 milyar liranın sağlık, eğitim ve duble yollar gibi alanlarda harcandığı duyuruldu.

Kentsel dönüşümle dünya çapında bu tip afetlerden en çok etkilenen kesim olan yoksulların sağlık konularına yerleştirilmesi planlanmıştır. Fakat kentsel dönüşüm yoksul mahallelere ultra lüks gökdelenler yapıldı. Yoksullar ise bu bölgelerden cüzi bedeller karşılığında çıkartıldı, İstanbul büyük bir rant kavgasının başlağı oldu. Büyük can kaybı yaşadığımız 1999 depreminden tam 18 yıl sonra hazırlanan İstanbul Deprem Raporu'na göre İstanbul'da nüfusun büyük bir kısmı 1. derece deprem bölgesinde yaşamakta, mevcut yapı stoğunun %50'si kaçak, %40'ı deprem ömrünü tamamlamış, %27'sinin ise a cilen yıkılması gerekiyor. Vergiler toplandı, projeler hazırlandı fakat sonuç olarak ne risk azaldı ne de daha hazır bir Türkiye yaratıldı. O nedenle gelin bir sonraki depremi beklemeden İstanbul'da depremi dert edelim. Bu sadece İstanbul için değil tüm ülke için gerek bir beka meselesidir. İstanbul'un ihtiyaç olan, nüfusu artıracak Kanal İstanbul projeleri yerine nüfusu azaltacak kalkınma politikaları görmek, var olan sınırlı kaynağı doğru şekilde kullanmak. Sorun devasa olsa da çaresi olmayan bir sorun değil. Yeter ki duygusal değil akılcı adımlar atalım. İkinci bir şansımız yok.

AFAD'a göre gelecek İstanbul depreminde 30 bin kişi hayatını kaybedecek, 50 bin kişi yaralanacak ve 2,6 milyon kişi evsiz kalacak.

Enis Batur

eski yıldan yenisine dönerken raf trafiği

Bir tek "meraklı" mı, sıçrayarak ya da arı usulü konup kalkarak yolalan "düşünce"nin, fikrin kendisi de serseri mayın dolaşır diyebiliriz.

"Doğuya giden bir geminin üstünde batı yönünde yürüyen adam" imgesinin kaynağı olarak, bildirm bileli, SakallıCelâl gösterilir – bızdedurum böyle de, Dünya'da öyle mi, anlaşılan değilmiş; çoktan farketmiş olmam gerekeni yeni görebilmem benim eksiğim, şundan:

Beckett'in çok erkenyaştakouru, erken yaşta tutkunu oldum; yalnızca bu nedenle kitaplığımıza girmiş bir kitabın ilk sayfasına elyazımla edinme tarihini atmışım: Paris-1973, Alain de Lattre dev akademik çalışması L'Occasionalisme d'Arnold Geulincx'ini (Minuit, 1967) yeniden masama getirmemin nedeni başka bir kitap oldu:

Pascal Casanova'nın ilk kitabı Beckett L'Abstracteur'e (Seuil, 1997) yeni ulaştım (ana kitabını yayın listemize aldığımız için yayıncısı kitabı göndermişti), tanışma sürecinde, bir bölümün Geulincx'le ilişkisine

ayrıldığını gördüm, dikkat kesildim:

Casanova, Alain de Lattre'nin çalışmasından hareketle (s.568'e hemen gözüttüm), Beckett'in *Murphy*'yi yazdığı dönemden başlayarak, özçölüsünü de kapsayan dönemde Geulincx'e (1624-1669) odaklanışından sözederken, Belçikalı filozofun bir saptamasını yapıtlarında anısı üstünde duruyor:

Geulincx, Tanrının Hayatın akışına verdiği yönün tersine hareket etmeyi seçen insanları, "Batıya doğru ilerleyen bir gemide Doğu istikâmetinde yürüyen" gafiller olarak tanımlıyormuş Etikâ'sında:

Beckett'in, ölümünden sonra yayımlanmasına izin verdiği –yaptıyları ilgili- yazışmaları bir yana,yakın dönemde Geulincx üstüne Notlar'ı da okurlarına sunuldu – Geulincx'le ilişkisinin, 30'lu yaşlarının başlangıcında ne denli belirleyici bir yanı olduğunu görüyoruz.

"Bize ne bunlardan?" sözünü duyar gibiyim.

Öyle de: Size ne bunlardan. Kime ne.

(Sadece: Tersyönünde yürüyenler içindir yazdıklarım).

Nuran Tezcan'ın yararlanarak

okuduğum makale kitabı *Divan Edebiyatına Yeniden Bakış'ta* ilerleyedurayım, birara, Tezcan çifti üzerinden derin ve ince akademik araştırmaları bütün toplumların, en ilerlerinin bile, görmeyen gelişlerine gelip dayandım. Bu kitap,örneğin, geleneklerine sözde sıkıya bağlı geniş bir kitleye kendi benimsediği, yücelttiği "miras"ını değerlendiren çalışmaları topluyor: Kim, kaç farkında? Mangalda kül bırakmıyorlar: **Kaç divan yeralıyor evlerinde kitaplığın (?) raflarında?**

Beckett'in çok erken yaşta okuru, erken yaşta tutkunu oldum.

Dost Meclislerinde Kasideler, Behçet Necatigil terekensinden çıkagelen en yeni armağan. Mirasçılari açısından talihiz pek çok yazar, sanatçı örneğiyle karşılaşırsınız, tam tersi bir örnek-durum Necatigil'inki, Ayşe Sarısayın özenle sahip çıkıyor yapıta.

İlk bakışta, minör bir toplam sayılması doğal o kasidelerin; biraz yaklaşıncı, majör bir minör niteliği kazanıveriyorlar. Yarı şaka "iş"ler bunlar ama yarıdan fazla ciddi yapılmışlar.

Arkada, hem yerel hem evrensel bir lâfite ve vesile geleneği bekliyor.

Divan edebiyatının luzgazan elifnâmeye, muvaffahdan gazeli-musannahına geniş bir "oyunsahası" kurduğunu biliyoruz. Necatigil o soykütüğünden gelen oyun-cakları hem evrensel hem yerel tanıdığını kanıtıyor kasideleriyle. Dünya edebiyatı da engin bir

Nuran-Semih Tezcan çiftinin kitapları yüksek kültür düzeyi ve yüksek merak katsayısı gerektiriyor, orası öyle. Benzeri çalışmaların yazgısı bütün dünyada ortak, biliyorum. Gene de sessiz kahramanlar gibi uçup gittiklerine icarılıyor: Beş para etmez insanların il üstünde tutulması, yüceltilmesi ile Tezcan çiftinin, onların

şahsında, evrensel ölçekte bütün benzerlerinin gölge altında kalmayı isyan duygusunu körükliyor bende.

pencere açar lâtif cambazlıklara: John Skelton'dan, Edward Lear'den Martin Scriblerus çeşitesine, Rabelais'den Jabberwocky'li Lewis Carroll'a, Queneau'ya görkemli bir antologiya çatılabilir. Vesile parçalarını saf şiirin uç ustası Mallarmé çok önemsemiştir. Yelpezelere doluşır harfler. **Modern şiirimizin en başında, Yahya Kemal'in vesilesiyle şakayı, alayı birleştiren hamlelerini ancak küt okurlar hafızlar.**

Dost Meclislerinde Kasideler'in bazıları çabuk yazılmış olabilir, oysageriden, ağır ağır pişireksökün ettikliler ki. Şiirlerin hikâyelerini ustaca arka plana yedirmiş anılarıyla, Ayşe Sarısayın; bir tür lirik eleştirel basım çıkması ortaya.

Necatigil'in Osmanlı şair geleneğini özümsemiş bir öncü şair olduğu malumun ilâmi.

Şiirlerindeki şiirsel ve şiirsel hem Divançe'nin şiirleriyle hem harufi Karezler Aklor ile yanyana getirmeli.

Aslı Alpar

KAPİTALİZMİN
OVUNU
MU?

YOK,
AŞK
OVUNU...

KEDİLER
GÜNÜNDE
ME SÖYLENMEK
İSTİYOR
MURMUR?

SATUV ALMA
SOKAKTAN
KURTAR/
MURKS...

SÜBAT,
BAHAR
BİR AN ÖNCE
GELSİN DİYE Mİ KISA?

KÜRESEL
İSİNMA
DOĞALGAZ
FATURASINA
NİYE YANSIMIDIR?

Nermin Yıldırım

çocuk ve sinek

Genç bir kadın oğlunun elinden çekişire çekişire kafeden içeri girip cam kenarındaki masaya yerleşti. Çocuk, annesine ve dünyanın kalanına küsmüş gibi isteksizce oturdu kendisine gösterilen sandalyeye. Camdaki sineği izlemeye koyuldu. İki bacağına aheste aheste birbirine sürtün bu garip mahluk, insan doğmanın derlerinden tüymüyle azade görünüyor. Çocuksineğe özendi. Evde, okulda, sokakta, ikide bir büyüyünce ne olmak istediğini sorup duruyorlardı. Büyüyünce sinek olmak istedi.

Sinirli hareketlerle çantasından telefonunu çıkarıp tuşlara vura vura belli ki epeyce öfkeli bir mesaj yazan annesi, masaya gelen garsondan kahve ve portakal suyu istedi. Garson gittikten sonra çocuğa sordu:

"Portakal suyu içersin değil mi? Kola diye tutturma lütfen, portakal suyu içersen daha cabuk büyürsün."

Çocuk cevap vermedi. Soruların kendisine cevaplar bulunduktan sonra, öylesine, âdet yerini bulsun diye sorulmasına alışkındı. Ondan cevap isteyen yoktu. **Büyüker bazen soru sormaktan hoşlanıyordu sadece. Cevapları umursadıklarından değil, galiba soru sorduklarında kendilerini daha adil ve huzurlu hissediyorlardı.**

Bir görev tamamlamış gibi. Çocuk büyüyünce merak edilen bir cevap olmak istedi.

Birdenbire uçup kim bilir nereye giden sinek tarafından terk edildiği için şimdiki gözlerini yere çevirmiş, başlarındaki ayakakbalarının ucunu araştırıyor, orada bulacağı gizli bir noktaktan içeri girip her şeyden, herkesten saklanmak istiyordu. Bir keresinde sıra arkadaşşı Nihal kendisi kolundaki sıyah bir et benine girip saklanabildiğini söylemişti. Teneffüste bahçededeolaşırken, bir sır verir gibi,

"Bir süre gözünü kırpmadan oraya bakıyorsun, sonra hoop içeridesin. Artık etrafından hiçbir şeyi duymuyorsun, görmüyorsun. Babam sinirli olduğunda ben buraya saklanıyordum. Evdekinin bilmediği uygun bir yer bulursan sen de gizlenebilirsin," diye fısıldamıştı.

Çocuk o günden beri saklanmayı deniyordu. Ne yazık ki kolunda bir ben yoktu. Bacağında da. Sağ yavaşgını kenarında bir tane vardı sadece ama yüzündesaklanmayıanlamışsı buluyordu. Öyle bir yere saklanmalıydı ki icabında kendisi de kendini görmeyeliydi. Ayakkabılarının ucuna baktı yeniden. İnsan kendine ait olan ama kendi parçası olmayan bir yerde saklanabilir miydi? Çocuk büyüyünce saklanacak yeri olan biri olmak istedi.

"Küsmene gerek yok," dedi annesi çocuğun gömleğinin yakasını düzeltirken. "Bu kadar çok küsmemelsen zaten. Bizleri de anlamam lazım bira."

Çocuk ağzının içinde bir yerlerde "küsmedim" gibisinden bir şeyler geveledi. Küsmüştü oysa. Sadece küstüğünü söylemeyi gerekmiş buldu. **Söylememek söylemekten daha iyiydi çünkü. İnsan daha az üzüldüğü. Küstüğünü söylediğinde göznlünün alınmasını bekliyor, alınmadığında daha derinden kırınırdı.** Bakmıştı küstüğünü duymamak kimseyi falan geçirmiyor, o da zamanla söylemeyi öğrenmişti. Küslük o kadar gri ve kırılırlı bir şeydi ki biri dikkatli baksa zaten görürdü değil mi? Kimse o kadar dikkatli bakmıyordu ve küstüğünü gören bir Allah'ın kulu yoktu. Yine de sonunda böylesini tercih etmişti çocuk. Hiç değişile söylemeyeim ve kalbimden tamir edilmesini umarak beklemeyim. Çocuk büyüyünce küsmeyen ve gönlünün alınmasını bekleyen biri olmak istedi. Kimseyi küsecek kadar önemsemeyen birisi.

"Baban seni çok seviyor bakıyorsun, gitti bu defa annesi. Böyle Mehmet Ali & Akşamsefası

konuları konuşmayı ne çok seviyordu. Hep kendi istediği kadar ve kendi istediği şekilde. Şimdi bu tek cümleyle meseleyi çözdüğüne inanmak, arkasınayaslanmak ve bu konuyu sonsuza kadar unutmak istiyordu. Çocuk yine ağzının kenarıyla "biliyorum" diye cevap verdi. Asıl düşündüklerini söylemeyecekti. Dile gelmiş her üzüntü sahibi bir teselli bekliliyordu çünkü ve beklenen teselli gelmek bilmiyordu. Bu büyükler insanı kırılmaktan korkuta korkuta yalancı yapıyordu. Çocuk büyüdüğüde korkmayan ve kırılmayan biri olmak istedi.

"Eltette o da cumartesileri onlarda kalmanı istiyor ama biliyorsun kardeşin daha çok küçük. Şimdi onunla meşgul olmaları gerekiyor."

Çocukannesinin yüzüne baktı. Sinirlendiği zamanlarda olduğu gibi yine gözü seğıriyordu kadının. Ağladığı zamanlarda olduğu gibi rimeli de akmıştı biraz. Çocuk işaretleri okuyarak annesinin üzgün veyaöfkeli, bazen de hem üzgün hem öfkeli olduğunu anlamayı biliyordu. Söylediklerine kendisinin bile inmadığını da tabii. Bunu işaretlerden anlamamıştı ama kulaklarıyla işitmişti.

"Böyle babalık mı olur," diye bağırmıştı "çünkü telefonda. Hepti topu haftada 'bir gün alıyorsun zaten. Hayır efendim, ben bakmaya üşenmiyorum, oğlan babasız büyüyor diye üzülmüyorum.' Çocuk büyüdüğüde babasız büyümemiş bir yetişkin olmak istedi.

Kendisine bir kardeş seçeceğini öğrendiğinde nasıl sevinmişti oysa.Yüzü yüzüne benzeyecek mi diye heyecanlanmıştı. Aynı evlerde yaşasalar bile iki kardeş olabileceklerine inanmıştı. Bayram harçlığından ona yonuncak ayrı bile almıştı. Büyüdüğüde beraber binebilmeleri için bisikletini temizlemiş, kardeş annesinin evine misafir gelirse diye ortadaki eşyaları yatağın altına atıp odasını düzenlemişti. Ne var ki doğumdan sonra koştura koştura hastaneye gittiğinde gördüğü bebek değil kendine, hiçbir şey benzemiyordu. Olsa olsa kırmızı bir et parçası.

Yine de kucakına almak istemişti ama düşürürsündeyip vermemişlerdi. Öyle bozulmuştu ki kucakına verdikleri ilk anda düşürmeye karar vermişti. Ama vermediler. Sonradan eve gidince içinden şükretti, Allah'ım iyi ki vermediler. Ya düşürseydim? Çocuk, büyüdüğüde kimseyi düşürmemiş bir yetişkin olmak istedi.

"Bir süre babanlara gitmesin diyorum, ne dersin?" diye sordu annesi kahvesinden su bir yudum çekip. Yine cevap beklemeyen bir soru.

İki sene önce "Babanla evlerimizi ayıralım, senin de artık iki evin, iki odan olsun, ne dersin?" diye sorduğunda da babasievden çoktan gitmişti. O zaman "hayır" demisti ama cevabı bir şeyi değiştirmemişti. Bu defa "olur" diyerek, olmaz deseymiş kararı değiştirebilmiş gibi hissetmişti denedi. Hissemededi. Çocuk büyüdüğüde dilediği her şeyi hissedebilen biri olmak istedi.

"Hadi portakal suyunu içsene, istedin o kadar," dedi annesi sinirli sinirli telefonuna bir şeyler yazmaya devam ederken. O kadar ırsla yazıyordu ki kolundaki bilezikler birbirlerineçarparıp şangırdıyordu. Çocuk Nihal'in kolunu, Nihal'in kolundaki tek ve sessiz benini düşündü. Kolunun içinde, dirseğine yakın bir yerdediyen ben, nasıl saklandığını anlatırken bahçede göstermişti. Nihal'in kolları güzeldi ve elleri hiçbir zaman sinirli değildi. Gözleri de katiyen seğıirmezdi. Komik bir şakaya uzun süre gülebilirdi ve gülerken özgi filmlerdeki kızlar gibi kısırdı gözlerini. Çocuk büyüyünce Nihal'in kolundan tutup, onu birlikte saklanabilecekleri daha büyük bir yere, daha büyük bir bene götürmek istedi.

Yağmurdan ıslanmış hâlde yeniden cama konup bacaklarını birbirine sürtmeye ve dünyaya insan olarak gelmenin kim bilir ne şahane bir şey olduğunun düşünmeye koyulan sineğe bakarak portakal suyunu başına dıkti

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://trantey.org>

Zeki Kayahan Coşkun

siyah eldivenli lezzet katilleri!

Filmlerde kiralık katil ya da hırsızların giydiği girdiğim o siyah eldivenler, Bayburt'ta börek yapıp Instagram'da meşhur olmak için didinen börekçinin de elinde.

Kendi hâlinde, mütevazı bir toplumdak, lükoldu, beslenme çantasına annelerimiz durumu iyi olmayan aileler alamaz, yoksul çocukların canı çeker, bir yer biri bakar, ayıp olur diye muz, salam, sos vs. koymazdı... Ocağ üstü, ikiye ayrılan, aışar kaplı tutacağı olan, döküm tost aparatında; incecik, yarım ekmeğ arasına salçalı tost yapar, yanına da su bardağında çay denk getirirsek mutlu olurduk... Şehirler arası yolculuklarda mola anında çorba içmek istediğimizde örneğin, beklemekten üzerinde süt kaymağımsı tabaka oluşmuş, buz gibi çorba bile sıcak ve taze diye bize satılır... O kaymağımsı felaket, çorbanın içinde bir türlü yok olmaz, biz de yerdik. Belki çoğu zaman sağlıklı beslenmedik ama görgüsüzce de değildi beslenme biçimimiz.

OSYM'nin düzenlediği sınavlarda uzun paragraf sorularında karışmaya çıkan, dünü hep öven, bugün şükâyet eden husus ama tavni sergilemek değil amacım fakat "Yükümdarı paragrafa bu düşüncede olan kişinin içerisinde bulunduğ ruh hâli aşağıdaki kılardan hangisidir?" diye sorulsaıydı şayet, daha şıkları okumadan daraldım ilen, bunalttınız diye haykırdım.

Her şey hayvan bedeninin parçalanmış büyük bölümlerinin kancalara asılı hâline göşes gözlüklü, kavruk, bıyıklı bir adamın tokat atma görüntülerinin sosyal medyada yayılmasıyla başladı... Sonra sanki ateş kaybolmuşu da tekrar bulundu... Lüzumundan fazla alevlerle dolu sunum, elin bilekten aşağı doğru kırılmasıyla ortaya çıkan tıhaf tuz dökme hareketi, müşteriyse servis yapıpırken pismiş etten sıyrılarak çıkarılan kemğin iğnel yaşam formu tavırlarıyla hızla ete saptırılması, ateşler fıkların serviste yangın çıkması, müşterilerin yararlanmasını devam etti... Ediyor da...

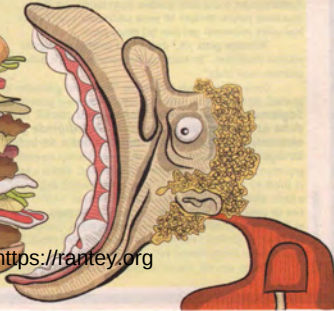
Yemek sonrası gelen havuç dilimi bile tatlı haklarına aykırı: biçimde işkence görüyor. İkiye ayrılan havuç diliminin ortasına, havada kendi etrafında tur attırılan dondurma yerleştiriliyor. Parçalar birleştirildikten sonra havuç dilimi ters çevrilip biçikale dövlüp inceltiliyor ve dilim dilim kesilirken de "çıkı çıkı çıkı çıkı" diyen servis elemanı zümünü bitirdiğinde, 50-60 lira yazıyor her bir işkence tanesine adisyonunda. **Bu anları çekerek, sosyal medya hesaplarında konum belirterek paylaşıp aşakılık kompleksini doyurmak, zenginlerle-ünlülerle bir an olsun eşitlenmek, onaylanma ihtiyacını gidermek ve "like" sayunu içmek ise bedava!** Tost makinesinde pişen sucuğun üstüne, makineye tava muamelesi yapıp yumurta kırarak, annelerimiz en azından "Salak mısın evladım?" der... Makinede pişen sucuğa, salama, sosise yumurta kırıp, bu yığını kocaman ekmeğin arasına alıp bastırarak ise yeni nesil tost. İş öyle bir hâle geldi ki ekmeğ arasına muz koyup tost makinesinde ısıttıktan sonra çıkan ucubeye çikolata sosu dökülüyor. Tüm bu garipliğin başrolünde olanların, hünerli(!) elleri siyah, parlak, plastik eldivenlerle kaplı... Filmlerde kiralık katil ya da hırsızların giydiği girdiğim o

siyah eldivenler, Bayburt'ta börek yapıp Instagram'da meşhur olmak için didinen börekçinin de elinde. Marifet eldivendeymiş gibi dondurmacı, sandviççisi, hamburgercisi, çiğ köftecisi siyah eldivenle hazırlıyor, sunuyor sattığını. Su siparişi veriyor, kapı çalıyor, açıyorum... Sucu arkadaş bile siyah parlak eldivenliye kavramış damacanayı, "Merhaba," diyor "ben de aynı sürünün üyesiyim..."

Bir insan ağzını en fazla kaç santim açabilir? Beş? Sekiz? Pekiysekliği 20-25 santime ulaşan hamburgerleri ağzına sokmaya çalışan insan evladı bir bana mı gülmüş geliyor? Oysa kural basit: Yiyemeyeceğin muzı soyma! **Dudağına, çenesini, elini; ketçaba, sosu, mayoneze bulayarak hamburger yemeye çalışanların imdadına da yine siyah eldivenler yetişti.** Kimi hamburgerler, hamburgerin yanında plastik kolan, kanserojen olan o siyah eldivenleri de ısıak mendil gibi veriyor. Et tokatçısı, açıcısı, tostçusu yetmiyor gibi siyah eldivenli müşteriler de kervana katıldı. Ne oldu bize? Cenazelerde dağıtılan lokmayı bile "Nasil saçmalasam" arayışımıza alet edip çikolatalı, Bavayera kremalı, damla sakızlı, göfretli hâle getirdik. Bazen siyah eldivenli lezzet katilleri kabak tatlısına da ilişecekler, caaanın kabagı dondurmaya batırcaçaklar, oradan çıkarıp karamela yatracaçaklar, kenarlarına bebe bisküvisi parçaları serpiştircekler, yetmeyecek üstüne ateşler salaçaklar diye en didineliyorum. Ar anılan, lezzet değil artık k... İhtiyaç yaratıp, uyumşuş ve savrulan insanlara yaratılan

yapay ihtiyaç arzulamak, şova dahil etmek. Yaprak sarmalı: kaşarlı tost, pastırma, çiğ köfte, cheddar sosuyla incitilmiş İskender, karpuz kabuğunda fırında balık, baklavalı milkshake, devisa hamburgerler vb. Tanışmamıştık bunlarla... Yoksul arkadaşının canı çeker diye annesinin beslenme çantasına muz koymadığı o çocuklar büyüdü... Tevazudan çok uzaklar. "Göster özensin, gözüne sok katlasın, saçmala kudursun, utanma siva, olmadı tük diy, çabuk dikkat çek" döneminden, hiç olmazsa kabak tatlısı bozulmadan çıkışın istiyor. Şeey... Çok seviriyorum da kabak tatlısını.

Yoksul arkadaşının canı çeker diye annesinin beslenme çantasına muz koymadığı o çocuklar büyüdü... Tevazudan çok uzaklar.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://raney.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Cem Davran

darülbeydi (1)

Darülbeydi çoktan yandı, bitti, kül oldu. Hem de hepimizin gözleri önünde. Sadece kenarda köşede efsane ustaların dokunduğu aksesuarlar, kostümler, cılız hatıralar duruyor ve belki bir ümit onlar, 'bu asil geleneğin tekrar yaşamasına vesile olur.

"Tiyatro yanıyor Mehmet Abii" diye bağırdı mahallenin gençleri. Dönemin aksesuar şefi pijamasını henüz giymiş, sabah okuyamadığı gazetesini okumaya başlamıştı. 1970 yılının Nisan ayında bir gece vakti babamı Aynalıçesme'den Tepebaşı'na terlikleri ve pijamasıyla koşmaya çıkarırken hatırlıyorum. Dumanlar evimizin içine kadar ulaşmıştı çoktan. Önceki yıl küçük bir yangın daha atlatan efsane Dram Tiyatrosu; Darülbeydi'nin göz bebeği, kısa bir sürede küle döndü. Bina'nın arka tarafındaki aksesuar deposu büyük bir çabayla kurtarıldı. Şimdilerin paha biçilmez müzelik aksesuarları işte o yangının en kıymetli tanıklarıdır. Seneler içinde onlarca kez bir Darülbeydi Müzesi oluşturmak için gaba sarf edildi ama bütün girişimler başarısız oldu. Takip eden yıllarda Türk tiyatro tarihinin muhteşem eserlerini barındıran aksesuar deposu oradan oraya taşınıp durdu. Gönderildiği her alan kısa sürede kıymetlenildiği için başka bir ücre köşeye tıkılan bu canlı müze, otobüs garajları, rutubetli perşembe pazarı depoları gibi alanlarda göçebe hayatı sürdü. Seksenlerde gönderildiği Kasımpaşa Hamamı'nı lağım suları basınca, yine şef Mehmet ve arkadaşları yeni bellerine kadar balıkçı içinde günlerce Darülbeydi'nin ilk oyununu olan Çürük Temel'den kalmış parçaları ayıklayıp temizlediler.

Muhsin Ertuğrul, yanan, eriyen mülklerle benzetti Darülbeydi emektaşlarını. Benim çocukluk masalım da onları çok kıymetli aksesuarlarla ve yitirdiğimiz o eşsiz Dram Tiyatrosu'nun yanmasıyla betimledim. Tiyatro'nun gençlerinden Beklan Algan ve arkadaşlarının da çabasıyla küllü olan bina'nın yerine Tepebaşı Deneme Sahnesi yapıldı. İptidai ve yetersiz bir mekân olmasına rağmen geleneği taşımaktadır ve üretmek önemli katkıları sunmaktadır. Yeni dönem Belediye Başkanı ustalarımıza söz verir: **"Merak etmeyin Deneme Sahnesi'ni yıkacakız ama yerine sizin için modern bir tiyatro salonu yapacağız."** Bahsettiği proje şu an Tepebaşı ve Pera'nın yüz karası olan televizyon binası. Gerisini uzmanlarına bırakıyorum.

Hamdi Sarıgül ustadan görevi genç yaşta devralan aksesuar şefi Mehmet Davran'ın emekliliğine kadar kendi özel merakı ve çabasıyla biriktirip koruduğu ve müzenin ilk adımları sağlayacak muhteşem eserler günümüzde hâlâ o eski depo mantığı içinde nefes almaya, yaşamaya çalışıyor.

Cumhuriyet'ten eski bu muhteşem kurumdaki bahsederken bir yangına ve o yangından kurtarılan aksesuarlarla başlamak istemedim ama hem çocuk tanıklığım hem de neredeyse hayatımın en yoğun ve en önemli döneme dair kişisel hikâyem bana şöyle söylüyor; Darülbeydi çoktan yandı, bitti, kül oldu. Hem de hepimizin gözleri önünde. Sadece kenarda köşede efsane ustaların dokunduğu aksesuarlar, kostümler, cılız hatıralar duruyor ve belki bir ümit onlar, bu asil geleneğin tekrar yaşamasına vesile olur. Öyle ya, Vasfi Rıza'nın kullandığı monokl, Behzad Butak'ın belindeki hançer orackta, üstleri yüz yıllık terle kaplı hâlde duruyor. Kacığına daha dayanıklı kim bili?

Yüzlerce yıllık deneyimlere, önceden sonraya aktarılan öğretilere dayanan bir sisteminiz yoksa geleceğinizi bahsetmek mümkün değildir. Olusunk köksüz parılının çabuk söneceği ve üretiminin olumsuz etkileyeceği, hele konu tiyatro ise üzücü bir gerçektir. Mesela son dönem örneklerinden bir tanesi Harbiye Muhsin Ertuğrul Sahnesi, yıkılıp yeniden yapıldı. Fakat emek ve hafızanın yerine modern bir bina yapıldı. Projeye karar verilirken, çizenim uyuluyavın geleneğin yitirdiği bir şeyin haberi bile yoktu.

Mehmet Ali & Akşansersisi

Darülbeydi geleneği yok olmaya yüz tutmuşken görev bildim tanıklığımı yazmayı. Sayfalar, satırlar yetmeyecek farkındayım.

Hiçbiri mühendislik, mimarlık etkinliklerinin mutlaka bir hikâyeye ihtiyaç duyduğunu bilmiyordu. Herkes ustaları ve anlatılarını dinlemekten parlak taşlara, kumaşlara, ruhsuz dış cephe tasarımlarına odaklanmıştı.

Oysa eski binanın girişinde ayaküstü bir cayhane, kulislere ve sahneye komşu bir buluşma mekânı vardı. Orada günün her saati tiyatronun tüm jenerasyonları karşılaşıyor, birbirinden etkilenirdi. Küçük pratik bir alan içinde yüzlerce yıllık bilgiler, hatıralar, teknikler... Tiyatronun tüm hafızası ortaklık dolanır, herkesin üstüne sinerdi. Basit gibi gelebilir ama bir bardak ıhlamur istersen kurduğunuz yanlış bir cümle, herhangi bir davranış ya da söyleyiş hatası bile anında düzeltilir, oyunlar, rejiler, oyunculuklar, sanatın her dalı en sık cümlelerle büyümenize eşlik ederdi. Geleneğin emektaşları, ustalar, hocalar küçük yürüyüşlerinde mutlaka uğrar, gençler onları tanır, bilir, dinler ve onlara saygı gösterirdi. Kısacası burayı yok edip yepyeni projeye bu duyguyu taşıyacak bir köşe koymayan hikâyesizler, usta çırak bağımlı bıcağı kesti. Bunun gibi yüzlerce yok edici darbe oldu zaman içinde. Aslında yangın devam ediyordu, kimse farkında değildi.

Ortalıkta iyice kirlenmiş kadrolar, atamalar, repertuarlar, yönetmelikler gibi konulara yeri geldiğinde dokunup çıkacağım ama en kıymetli bulduğum, olmaza olmaz diye bildiğim geleneğe. Darülbeydi geleneği yok olmaya yüz tutmuşken görev bildim tanıklığımı yazmayı. Sayfalar, satırlar yetmeyecek farkındayım. Neresinden başlamam telaşımı ancak çocukluğumun en hüzünlü yangınına hatırlamak bitirdi ve başladım. Şimdi hikâyesinde akmaya başladı ruhumdan yakın tarihin üstü örtülü yalanları.

Yetmişleredönerek bitirelim şimdilik bu dost muhabbetini.

Maazıfarınlarnayazılabilecek emekli olsun artık, gençlere yer açılın notlarını ilgilendiren de oldu o yıllarda, her sahneyi kendi karargâhı gibi kullanan belli silahlı abilerin slogana boğduğu prodüksiyonlar da oldu. Bunlar hep yangındı ama o küçük çayhanede vücut bulan geleneğe her seferinde söndürmeyi bildi. Darülbeydi bir Türkiye özetiydi esasen. Bir gün dağılırse sonsuzlu kucaklayabilecek kadar geniş bir sahneye... Her zaman hepizi yakıp bitiren yangınları söndürebiliriz. Onların o gün hâlâ dumanını, isten etkilenmemiş aksesuarlarımız, köşe bucağımız, kıymetli anılarımız kalmış olsun.

Zafer Algöz

KAR SAPANI

Çok dik bir parkurda aşka gelmiştim. Onlar tepeden aşağı kadar hızla slalom yapıyorlardı, pistin sonuna doğru bir atlama rampasıyla 10 metre kadar uçup, sık bir paralel duruşla final... "Ben de yaparım," dedim.

Eğer kayak yapılan bir yerde "Kar sapanı yapl kar sapanı yaaapll" diye bir feryat işitirseniz, dikkatli olun. Kayakların üstünde duran ya da duramayan birine fren yapısı diye yapılan bir uyarıdır bu. Kayak sporuna yeni başlayanlara rahatça durabilmeleri için öğretilir. Kayaklar yere paralel, aralan açılmadan aşağı doğru hızla akarken, bilekleri kullanarak kayakların önünü birbirine capraz duruma getirdiğinizde fren yaparaks durmanız mümkündür. Ama birden aşka gelip 70-80 km hızı bulduğunuzda pek tavsiye edilmez... Büyük ihtimalle 10-15 metrelik bir kapaklanmanın ardından, yüzüstü, sırtüstü ve affedersiniz götüstü gibi iniş ve duruş stillerini mecburen denemeyi, vücudunuzdaki tüm kemiklerin yerini ve iç organlarınızın da can olduğunu hatırlamak oluyorsunuz.

Yıllar önce, milli takımın çalıştığı çok dik bir parkurda aşka gelmiştim. Onlar tepeden aşağı kadar hızla slalom yapıyorlardı, pistin sonuna doğru bir atlama rampasıyla 10 metre kadar uçup, karları havaya doğru toz gibi püskürtürerek mağıvr ve sık bir paralel duruşla final... "Ben de yaparım," dedim. Sağdan soldan "Aman ahi burası çok dik, dikkat et zemin çok sertleşti," falan dediler. Dinler miyim hiç? Biraktım kendimi tepeden aşağı... Yukarıdan aşağıya doğru kaymaya başlayınca artan süratim ve jilet gibi keskin soğukun sayesinde dönülmeyi bir yoldayım, "Rabbim sonumu hayırcile," dedim yemine... Parkuru baştan sona kadar slalom yaparak aşağıya kadar indim. Yahu parkurun sonuna kadar gelmişsin işte, dur yeter daaa! Yookk, üstüne krema koyup tüy dikesim geldi. Sanıyorum izleyenlerden gelen yoğun tezahürat yüzünden coştum kendi içimde. **Finalde sağ kenardaki atlama rampasından uçarak ve herkesten daha uzaya atlayarak şovumu bitireyim dedim. Rampadan atladık da... "Daha uzaya uçacağım," bak bak bak!** Tam atlama rampasına doğru müthiş bir süratle dalmışken son anda birinden atlamaları itip ekstra bir sıçrama yapmaya kalktım. O anda aşağıdan çıkan sert bir rüzgâr, beni bir anda iyice havaya kaldırdı ve tüm vücudumu yere paralel bir şekilde, sırtüstü, pist kulvarının dışına doğru itti. Yaklaşık altı-yedi metre yükselten kenarda beton gibi olmuş kar "Pooooofffff!" diye gömdü. Bantların sağa sola savruldu ve o siddetli düşüşle, yavaşla bir metre derinliğinde beton gibi kardan mezarda sırtüstü yatıp beklemeye mecbur bir rakı kaldım. İlk olarak hissettiğim şey: Tanrı'nın tüm kemiklerimi kırıldı. Galiba nefes alabiliyordum ve sanıyorum testislerim bademciklerle yer değiştirdi...

Şimdi, bu olay gözünüzü korkutmasın. Eğer kayak yapmaktır istiyorsanız, önce düşüp kalkmayı öğrenmeniz lazım. İlk iki-üç gün tüm kemiklerinizin sızlayacağını baştan kabul edin. Sonrasında, çektiğiniz acıların yanında yaşadığınız zevk, verdiği özgürlük hissi inanılmaz...

Bazıları kayak için "Sosyete sporu beee," "Burjuva işi yaaa," diyor. Evet, kayak için kullanılan malzemeler pahalı, oteller de her keseye uygun değil. Ama kiralık malzemelerle, hoca eşliğinde de yapabiliyorsunuz. Bizim ülkemizde kayak öğretmenlerine bir bakın. Çoğu Erzurumlu, Karşı, Ağır... Bu adamlar kayak sporunu nereden öğrendi? Memleketlerinde bir sosyete kulübünde ya da burjuva lokalinde değil elbette... **İnsanların yaşadıkları coğrafyanın da etkisi var kuşkusuz. Kuzey ülkelerinde ya da Alp Dağları eteklerinde bu kadar çok sayıda büyük sporunun çıkması da tesadüf olamaz.** Bakın mesela, 42 km'lik maraton parkurunu iki saatte bitiren Afrikalı maratonic çok var ama kayak sporunda hiç yoklar.

Lisede matematik öğretmenim bir hafta sonu hepimizi kayak öğretilim diye Uludağ'a götürmüştü. Kendisi de çok iyi kayakçı... "Evladım gelin öğreteyim," dedi. Herkes hik mik trsaki makamında bahaneler üretiyor, ben "İstiyorum," dedim. Muhtittin Hoca'm'la beraber çıktık, kayakevine doğru gittik. Uydurma bir salopet, emanet bere ile gözlük, kiralık kayak takımıyla hazırlandım. Telesiyje pistine yürüdük, kanala girdik, makaradan dönen kancayı bacaklarımızın arasına aldık ve yukarıya kadar çıktık. Kancalardan kurtulunca Muhtittin Hoca'm'ın talimatlarıyla önce kar sapanı yaparak frenlemeyi, sonra böyle aşağıya kadar inmeyi hemen öğrendim. Muhtittin Hoca'm'dan ilk takdiri aldım, Erzurulum. "Evladım kayak senin genlerinde var. Baban Erzurumlu, anan Karşı... Aferin evladım."

İkinci seferde telesiyjeyle zirveye çıktık. Bu defa aşağıya kadar hafif kar sapanı eşliğinde sağa sola dönüşler, her şey şahane gidiyor... "Yaayy be evlat, aferin sana yaaa... Yani braksam tek başına inersin artık değil mi?" Yahu iki kerede iki yıllık kayakçı gibiyim yani, öyle bir his geldi içimde.

Üçüncü seferde telesiyjeyle tek başıma bindim.

Muhtittin Hoca'm ben giderken arkamdan uyardı, "Çok hızlanırsan kar sapanı yapmayı unuttu. Sağından soldan gelenlere dikkat et, aman evladım..." Tekrar yukarıya çıktım, ilk defa tek başıma incedim... Muhtittin Hoca'm'ın öğrettiklerini harfiyen uyguladım. Müthiş bir mutluluk ve işi kapmanın verdiği huzurla dördüncü kez yukarıya çıkmak için kayakçıların sırasına girdim. Kenarda karların üstüne dikine çakılmış bantların ve kayakların olduğu bir kafe var. Kalabalık bir insan topluluğu keyif yapıyor; sıcak şaraplar, salepler eşliğinde yüzünü güneşe çevirip bronzlaşanlar bile var. Ben sıranın sonundayken insanlar bağrıma başladılar, "Kar sapanı yaaapll! Kar sapanı yaaapll! Kime bağrıyolar, ne oluyor diye arkamı bir döndüm, yukarıdan aşağıya doğru bir adam... Son sürat kara saplanmış bantların ve kayakların işi Seyit Battal Gazi gibi daldı. Kılıç sakırtıları gibi çatır çatır, kırda dökse diye doğru gelyor. Arkasından yetiyeşmeye çalışan profesyoneller bagrıyor, "Kar sapanı yaaapll!" Bakıtım adam bana doğru gelyor, pek kar sapanı yapacak gibi değil. Belli ki Beceren Otel'in kafesine dalmaya niyetli... Kollarımı açtım ve karşılamaya hazırlandım. Adam bana öyle bir yapıpırdı ki... Göğüs göğüse küüüütt diye bir toslama! Ben dört-beş metre sağa, kendisi de sola savruldu. Herkes kahveyi, kahveyi, sıcak şarabı, salebi bıraktı, bese koşturdu. Muhtittin Hoca'm yetiştii, "Evladım kırık çıkık var mı? Şuurun yerinde mi?" falan dedi. Üstümlüğü başımıza toparlayıp silkelediler biri ve ayağa çıktılar.

Bana çarpan adam ilk defa gördüm. Yahu beni ya bunu bir yerden tanıyorum ya da çok geçirdim diye düşünüyorken... Aaa şansa bak, Sakıp Sabancı çiftliği Sarııldık birbirimize. Yanında ona eşlik edenler de geldi. Bir gülmeye kırızın girdik. "Eee gusura bakma evlat, belli bir yaştan sonra kayak öğrenince bu kadar oluyor. Valla sen olmasan kafenin içinden daltıp ön resepsiyondan aşağı inderim, sık olası..." Sakıp Ağa adamlarıyla beraber aşağıdaki şovun atlatmış diye kafeyle doğru giderken Muhtittin Hoca'm dedi ki: Valla çok şanslı adamısın ha... Kayakta acemi olanlar, dümdüz bir alanda da gider otlakları tek başına çarpar... Sen de ilk solo kayışta gidip ağacık çarptıysan orna koca... Yüzlerce yüzlerce insanın içinde, koca Sakıp Sabancı gelip sana çarptı...

Eğer kayak yapmak istiyorsanız, önce düşüp kalkmayı öğrenmeniz lazım.

Sunay Akın

kaybolan baca temizleyicisi

Cüneyt Bey gülümseyerek gazetesini çocuğa verir ve ardından “Okumayı seviyor musun?” diye sorar. Tarlalar arasında akıp giden trende bir sohbet başlar, gazeteci ve kız çocuğu arasında.

Afyon'da “Kudret” adlı yerel gazeteyi çıkarmakta olan Cüneyt Mollaoglu, 1950 yılının Mayıs ayında bir trene binerek yola çıkar. Eskişehir'e doğru... Cumhuriyet'in ilk yıllarından beri çalışan bir trenin kompartımanında, Cüneyt Bey'e yanına Kütahya Gari'nda bir kız çocuğu oturur. Cüneyt Bey cebinden gazetesini çıkarır, okumaya başlar; kız çocuğunun gözü de gazete sayfalarındadır... Akrabası sinirlenerek dirseğiyle dürtür, “Evladım ayıptır, başkasının gazetesi okumaz, yapma etme...” Ama çocuk gazeteyi okumaya devam eder, üstelik bununla da kalmaz, Cüneyt Bey'e dönüp “Siz bitirdikten sonra gazetenizi ben okuyabilir miyim?” diye der sorar.

Çocuğa refakat eden akrabası çok bozuluş bu duruma, kızın kulağına eğilip “Sen ne terbiyesiz bir kızsın, tanımadığın bir adamın gazetesini alırsın mı?” der. Konuşulanları duyan Cüneyt Bey gülümseyerek gazetesini çocuğa verir ve ardından “Okumayı seviyor musun?” diye sorar. Tarlalar arasında akıp giden trende bir sohbet başlar, gazeteci ve kız çocuğu arasında.

Cüneyt Bey anlar ki yol arkadaşısı; okumayı çok seven, kitaplara ilgi duyan bir çocuktur. Sohbet esnasında çocuk ona masallar yazdığını söyler, bu daha da hoşuna gider Cüneyt Bey'in. **“Peki,” der, “yazdığın masallardan birini bana gönderir misin? Eğer uygun görürsem gazeteде basarım. Ama masalını mutlaka daktiloyla yazıp göndermen gerekir.”**

Bu sözler çok heyecanlandırır kız çocuğunu, masalının bir gazeteде basıldığı düşüncesi günlerce süsler hayallerini... Ama daktilo, ulaşılmaz bir araçtır o günlerde; her yerde bulunmaz, ancak devlet dairelerinde, okullarda vardır. Kız çocuğu, “Nereden, nasıl daktilo bulacağım?” diye düşünürken bir gün Kütahya'da, adliye önünde çalışmakta olan arzuhalıcıları görür. Arzuhalıcılar, okuma yazma bilmeyen insanların devlet dairelerindeki işlerine dilediği yazı, daktiloyla geçiren emekçi insanlardır. Küçük kız arzuhalıcıların yanına gider ve “Benim bir masalım var, el yazısı, onu size getirsem bana daktiloda yazar mısınız?” diye sorar. “Tamam,” der arzuhalıcı, “ama iki lira alırsın.”

İki lira o zaman büyük bir para, hele ki bir çocuk için... Ama kararlıdır kız çocuğu: hıftalar boyunca harçlıklarını saklar, almak istediği karamelaları, bisküvileri yemez, içmek istediği gazozları içmez ve o parayı biriktirip yazdığı hikâyeyi arzuhalıcıye daktilo ettirecek gazeteye gönderir. Yayımlanan ilk öyküsü budur... Ki yıllar sonra bu ülkenin çocuk edebiyatının en ünlü, en saygın ismi olacaktır. O kız çocuğunun adı, çok sevilen kitaplarının kapağında “Gülten Dayıoğlu” olarak yazmaktadır.

Gülten Dayıoğlu, Kudret gazetesinde yayımlanan ilk öyküsünü kaybeder. Gazeteye başvurup arşivinden öyküsünü bulmak ister ancak gazete binasının yandığını öğrenir. Ne gariptir ki Dayıoğlu, gazeteде yayımlanan ilk öyküsünde bir baca temizleyicisini anlatmıştır.

Gülten Dayıoğlu ailesiyle beraber İstanbul'a gelir ve ortaokula başlar. Türkçe öğretmeni onun edebiyata olan ilgisini kısa sürede keşfeder. Bir gün, Türkçe dersindenkeyen müfettiş gelir sınıfı. Öğretmen ders anlatırken müfettiş, Gülten Dayıoğlu'nun yanına oturur. Ders bittiğinde, sıfıftaki çocuklar tenefüse çıkarken, öğretmen Gülten Dayıoğlu'nu müfettişle tanıştırmak için durdurur. “Biliyor musunuz Müfettiş Bey, bu çocuk edebiyatla çok ilgili ve inanıyorum ki ileride çok büyük bir yazar olacak.”

Müfettiş, çocuğa bakar ve şöyle söyler: Madem edebiyatı bu kadar seviyor, o zaman bu çocuğu kütüphanede görevlendirelim.

Gülten Dayıoğlu o müfettiş sayesinde kütüphanede görevlendirilir ve raflardaki kitapları tek tek okumaya başlar. O gün derse giren müfettiş Rasim Nuri Güntekin'dir... Buyurun siz edebiyatın bir garip doğranıdır.

Çalışkuşu'nun yazarı ve ileride bir öğretmen olarak çocuk kitapları yazacak olan kız çocuğu aynı sırada, yan yana!

Bir gün yeni bir roman yazmaya karar verir Gülten Dayıoğlu... Bu romanda bir dağ olacaktır ve o dağ için isim seçmesi gerekir. Dağın adının ne olacağına bir türlü karar veremez, eline atlası alarak gözlerini dünya üstünde, kıta haritalarında gezdirmeye başlar. Oradan rastgele bir dağ seçer: Parbat. Romanına da “Parbat Dağı'nın Esrarı” adını verir. Bu dağ gerçekten Dünya'da var olan, Hindistan ve Pakistan sınırında bir dağdır.

Romani bittince ailesiyle birlikte kısa bir tatil için, tabii son düzeltmeleri yapmak için romanını da yanına alarak. Tatil bitip de eve döndüklerinde uyumak için odasına geçen Gülten Dayıoğlu, romanını arabada unuttuğunu farkeder ama gidip almaya üşenir, “Sabah gider alırım,” diye düşünür. Uyandığında romanını almak üzere arabaya gittiğinde ise yazarı çok kötü bir sürpriz beklemekteydi: Arabanın camı kırılmış ve romanın olduğu çanta çalınmıştır. Tırmanış esnasında düşen bir dağcı gibi tüm umutları kırılır Gülten Dayıoğlu'nun. Haftalarca romanını bulmaya çalışır; karakola gider, hırsız değerişsiz görüp çöpe atmıştır diye civardaki çöplükleri karıştırır... Ama romanını bulamaz.

Birkaç gün sonra verdiği bir röportajda, kendisini çok üzen bu olayı anlatır. Gazeteдеki röportajı okuyan bir adam yazarı telefonla arar ve “Ben sizin romanınızı buldum,” der. Gerçekten de hırsız, çantanın çıkan dosyası değerişsiz görek sokakın bir köşesine atmış ve telefonla Gülten Dayıoğlu'nu arayan adam romanı bulup saklamıştır... Ve ne gariptir ki roman yayımlandıktan sonra Gülten Dayıoğlu, kitabına adını verdiği Parbat Dağı'nın ilginç bir özelliği olduğunu öğrenir!

Gülten Dayıoğlu, Parbat Dağı'nın kötü insanların çıkmak isteyip de bir türlü ulaşamadıkları bir yer olarak göstererek, kötü insanların giremediği bir dağ olarak anlatır romanında... Ve Parbat Dağı'nın gerçekten de böyle bir özelliği vardır. Hitler, üstün ırk olduğunu savunduğu Almanların o dağa çıkacağını iddia ederek ülkesinin en ünlü dağcılarını Parbat'a gönderir ama onların hiçbirisi dağa çıkmayı başaramaz.

Yazdığı hikâyeyi arzuhalıcıye daktilo ettirerek gazeteye gönderir. Yayımlanan ilk öyküsü budur...

Umay Umay

neden utanmıyorsun?

Fotoğraf: Umay Umay

Neden utanmıyorsun acaba? İnsani bir soru ama cevabı Mısır piramit problemleri gibi. Tırnaklarını tenime geçirip kanımı içerken acının tarifini yapamadığım için mi etraf sessiz. Sen sessizliğin ölümcül bir yalan olduğunu bilirsin. Yapsam yapsam parazit dolu ekrana bakıp gölgelerden masal uydururum. Senin beni sevmenle ilgili. Senin beni yok etmenle ilgili. Korkunu hissediyorum, bu sana mirasım olacak. Yine de neden anlamak istemiyorsun? Seni çözersem belki kendi salaklığımı da çözmüş olacağım. İşaretlere madem bu kadar meraklısın sonuca çoktan varmalıydın. İnternette her şeyin cevabı var. Unutturup unutturup aynı şeyi sana yeddiriyor. Adımı yaz gugla ve başla.

Sokaktaki müzik neden sustu? Neden öldü kızın? Güpegündüz kalbini ne ikiye ayırdı? Neden çürümüş demir kokuyor türkü söyleyen çocuklar? Bu ağlıgın yayılan karanlığı da nedir? Unutulmuş hastalıklar kol geziyor gecede, bu gece kimin? **Neden seni öldürmeye hazır içtiğin su, yediğin elma, okuduğun manşet. Sen neden benim katilimsin?**

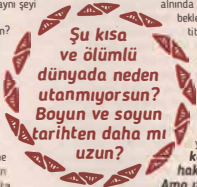
Şimdi düşündüm de zaten ölmüş olabilirsiniz. Üstelik benim kanımı içerek zehirledin kendini. Artık ne kendine ne de bana benziyorsun. Durup durup sakdaran yaratık içinde. Dolayıp dolayıp ağlıyor. Çıkarın karanlıktta uyuşan elimi. Çıkarın karanlıktta düşen ayaklarımı. Tiyatral ses tonuyla her gece ağlıyor. Lütfen yardım edin içimde ölen prensesler var. Tanrı seni çıkardı ve iki katlı kerpiç evin çatısına serdi. Kurusun lezzetlensin istedi, bir şeye düşünemeyi istedi. Sığır bütünüyle kokmak değil. Ne fena korku dolu bu koku yayılan geceye. Her geceye bantı yok.

yayılan. Şairlere musallat olan. Zebani cehaleti. Kimsenin umurunda değilken vahşet daha da artıyor, kökleniyor kötülük. Sarılmak lazım. Eski abajurlara değil ama. Kan ter içinde kalmış insan kalmış tene... Umuda özgürlüğe. Onun ismiyle şekillenen her şeye. Sarılmak lazım.

Ekşiden bana sarıldın. İçimi sızlatan şeyler olurdu nefesini göğsüme bastırırsın. Biz vardık, çoğalabilirdik eksilirken bile. Kemiklerin gözükiyor yaradın. Yaradın mektuplar uçmalıydı. Ağaçlar ve yaban arıları ve daha birçok doğa olayı akmalıydı. Aşk, mucizeleriyle alnında şekillenen nehir olmalıydı. O nehirde yıkanıp seni beklemeliydim. Gelmeyeceğini söyleyen her parçamı titredikçe kapatıp.

Şu kısa ve ölümlü dünyada neden utanmıyorsun? Boyun ve soyun tarihten daha mı uzun? Kötülüklerini sayarken tanrının adaletine sığınıp sayarken neden utanmıyorsun. Onları, bana yaptıklarını ve yapacaklarını ve yapmayı hayal ettiklerini bilirkin. Arsız şeytandan bozma ama o bile değil. Dönüşüyorsun. Üstelik yanımda kalbime yapışmış ellerinle. **Ellerindeki kan benim kanım bile değil. Kimin kanıyla cesaretini haklı çıkartıyorsun. İzdırabına küfrededeceğim. Ama ızdırabın onuruna ayıp.** Onun da onuru var, her yerde çekilmez.

Tekrarla sözcüklerimi. Aşk ve tarihin talihî bozulmuş. Karanlıkta silinip yazılmış tekrar tekrar ucubelerle. Ya da mihrak mıydı? Ama önce benim bozacağımı nedeyi sıkıntı? Neden utanmadın seni gözyaşlarından tekrar doğan bir nehir kadından bu insandan, bu çocuktan, bu erkekten...

Nihat Sırdar bürek...

Yeni doğan bebeklere yapılan, kimi akla ziyan fakat "gelenektir" denilen şeyler vardır. Mesela kız bebeklerinin göğüsüne kapatılan tas, meme boyutunu belirlerken, kız erkek ayırmaksızın koltukaltlarına sürülen tuzun ileride ter kokmasını engelleyeceğine inanılır. Ben bebekken bunların hiçbirini yapılmamış olsa da annemin beni ya una buladığına ya da bûrek hamurunun üstüne yatırdığına inanıyorum. Böylece hayatım boyunca hep iyi bûrek yemenin peşinde koşmamı garantiye almış sanırım. Balkanlar'da özellikle hamur işleri enfes yapılır. Bu, hamur konusunda ustalaşma ve deneyimden kaynaklanır. Genelde maddî durumu kötü olan ve talihin bir türlü yüzüne gülmeydiği Balkan milletleri daha ucuz ve kolay beslenme yolu olarak unu seçmiş, bunun sonucunda hamur işleri konusunda inanılmaz yaratıcı olmuş ve ustalaşmıştır.

Ülkemizde bugün genel adıyla "Boşnak bûreği" olarak bilinen ama Balkan ülkelerinde her yerde adı ve yapıları tarzı farklı olan "bürek" neden bilinmez "ü" yerine "ö" harfi tercih edilerse derlimesiz "bürek" olarak yerleşmiştir. Ben anneannemden başlayarak hem annem hem de onların tüm Boşnak, Arnavut, Makedon, Kosovalı yakınları, akrabaları sayesinde çok çok iyi "bürek"lerle büyüdüm. Bugün yapılan bûrekleri beğenemiyorum burun kıvrımama kızıyor genelde arkadaşlarım ama daha hayata başlarken en iyisiyle başlayınca sonrasında ister istemez hayal kırıklığı oluyor. O yüzden tıpkı annem gibi annelerinden el almış, onlar kadargüzel bûrek yapabiller akrabalar, tanıdıklar giderek daha da kıymetli oluyorlar benim için.

Nezihat ablamın kıymeti sadece güzel bûrek yapmasından kaynaklanmıyor ama. Yaşadığımız aşıp evin karşısındaki bizimkine göre daha büyük iki katlı bir aşıp evde oturuyorlardı Mustafa ve Selman Amca. Aynı gün evlenip aynı gün aynı eve nasıl gelin getirdiklerini anlatırdı babam. Tanışıklarından beri en iyi komşularımız hep onlar olmuşlar. Sonra annem Boşnak gelin olarak gelince hâliyle en iyi anlaştıkları yine onlar olmuş. Benim çocukluğumun bir bölümü onların evinde geçti diyebiliriz. Şiirlik muskası olarak ortalıkta dolaştığım zamanlarda annem her çarşıya, pazara gittiğinde beni onlara emanet eder, sonrageri almakta zorlanırmış ya da ev halkı beni çok sevdiği için vermek

istemezlermiş. Pikniklere, sinemaya götürdüklerini hatırlıyorum mesela. Genç yaşta kaybettiğimiz Nezihat ablamın elinden tutup Paşa'yı gezmişiz, Çınar Karakolu'nun karşısındaki İstanbul Sineması'nda Alaska Frigo eşliğinde izlediğimiz filmler...

Nezihat ablamın yeri ayrı ama. Liseye başladığım yıl annem büyük bir ameliyat geçirmişti. Üç aydan uzun süre Çapa'dayattı. Babam, ben ve Atilla üç erkek kocaman evde tek başımızaydık. Babam pazarda çalışıyor, biz okula gidip geliyorduk. Akşamları babamın ilk başlarda pek beceremediği ama sonra giderek usta olduğu pilavın yanına kanat ızgara temel öğünümüz olmuştu. Ben yemekten sonra bisiklete atlayıp anemem gidiyor, evden istediklerini verip dönüyordum. **Üç erkekten koca bir aşıp evde hiç ev işi bilmeden yaşaması ne demek bilir misiniz? Çok fena demek.** İşte o çok fena günlerde Nezihat Abla gelip kirlî çamaşırlarımızı yıkıyor, oku kıyafetlerimizi ütüliyor, temizlik yapıyor, bazen kendi baba annesi Nusrat Yenge'nin yaptığı yemekleri getiriyordu. Yıllar geçti. Aşıp evler yıkıldı, yerine apartmanlar dikildi. Komşuluk elbette bitmedi ama eskisi gibi de kalmadı. Önce Selman Amca sonra Mustafa Amca derken büyükler bir bir göçüp gitti. Selman Amca'nın oğlu Şeref Abi önce bizim şirketin sonra da KAFA Radyo'nun abisi oldu.

Ve bir gün radyoya geldiğimden bahçede gördüm Nezihat ablamı. Tepsilerle bûrek yapıp getirirmiş. Radyoda bir bayram havası. Herkes nasıl lezzetli olduğunu konuşuyor bûreklerini. Eskilerden konuşuk, hatıralar canlandı, rahmetler okundu bol bol ve ben elbette bu ani ölümümüzü istemedim. Fotoğraf takiler soldan sağa kardeşim Atilla, Nezihat ablam, ben ve Şeref abim. Bugünün komşuluklarına ve bûreklerine bakınca ikisinde de eski tadın kalmadığını görüyordum artık. Eski dostlar varken, yeni dostlar, yeni hayat, yeni zamanlar vakit geçirmeden yemek lazım.

Bugünün komşuluklarına ve bûreklerine bakınca ikisinde de eski tadın kalmadığını görüyorum.

HANGİ

Alper Kul

Christopher McCandless: Mutluluk paylaşıkında gerçekler.

Into the Wild / 2007

Yönetmen: Sean Penn
Senarist: Sean Penn, Jon Krakauer

FİLM

Fatma Topoç

Zair: Yetişkinlerden beni dinlemelerini istiyorum. Çocuklarına bakamayan insanlardan bıkırm. Ben dünyaya neden geldim? Küfür etsinler, dövsünler, tekmelesinler diye mi? Zincirle, hortumla ya da kemele dövsünler diye mi? Duyduğum en güzel söz "Defol göçüm görmesin". Hayat bek çıkırsın gibi Ayaklarımdaki pabuçlardan bile pis Burada cehennemde yaşıyorum. Çürüyen et gibi yarıyorum. İyi bir adam olacağımı düşünüyordum, saygı duyulan sevilin. Ama Allah bunu bizim için istemedi. Bizim ötekiler için paspas olmasını tercih ediyor. Ailemden istediğim artık çocuk yapmasınlar!

Cephernaüm / 2018

Yönetmen: Nadine Labaki
Senarist: Nadine Labaki, Jihad Hajjaj, Michelle Kaserwanj

HANGİ

Polin Ermiş

Ana: Ben 2000 kere öldürsen de ben yine doğacağım. Seni beni yenermisin, ben iyi adamları anımsıyım. Hepsi iyi insanlar olacak orduklar doğacaktır.

Coctee Ana / 2007

Yönetmen: Senarist: Julia Mollon

SAHNE?

Hazırlayan: Pinar Akse

Haluk Şahin

aşk üzerine

Bizim kuşağın aşk serüvenlerinin büyük kısmı uzaktan uzağa bakışarak, "kesişerek" geçti. Gözden sonra "söz"ün devri başlıyordu. Kadına söylenen her sözün önemi vardı.

Oğlunuz ya da kızınız günün birinde size, âşık olduğunu söyleyecek olsa ne yaparsınız? Nasıl tepki gösterirsiniz? Ona ne gibi öğütlerde bulunursunuz?

Steinbeck'ın üniversiteye giden oğlu âşık olunca babasına mektup yazmış, bu konuda ne düşündüğünü sormuş. O da şöyle demiş "Âşk bir insanın başına gelebilecek en güzel şeylerden biridir. Hissettiklerinin sonuna kadar tadını çıkar, hayata müteşekkirlir ol..."

Severim Steinbeck'ı. Ben de öyleyapardım. Benzer şeyler söyledim "Oyugularına saygı duyu, kendini şanlı say" derdim. "Bak oğlum ya da kızım) âşk dedikleri aslında insan türünün kendisini sürdürmesi ve çoğalması için doğa tarafından kurulmuş bir tuzaktır. Cinselliği hayvansal yanını gizlemek üzere süslenip püslenmiş, pudra şekilleriyle tatlandırılmış, romantize edilmiş, bir kandırmacadır" türünden Schopenhauervari ukalaklar yapıp tadını kaçırmazdım.

"Mademki tutuldu, her ne ise o, düştüğe yaşı", derdim. "Düştüğe ve düzgünce, hem kendine hem de ötekine düştüğe ve düzgünce..."

AŞKIN BAŞI VE SONU

Ya, her aşkın sonuza dek sürecek bir vaat taşıdığı falan söyleyemdim çünkü yalan olurdu. Ama bunu, aşkın geçiciliğini, onun önemini azzaltacak bir şey olarak değil, tam tersine arttıracak bir özellik olarak söyledim. Tıpkı ölümün, hayata yaptığı gibi... Ölümsüz bir hayatın ne kadar sıkıcı olabileceğini düşünebiliyor musunuz? Ama uymaktan da geri durmazdım "Sandığın kadar kolay olmayabilir. Tıpkı savaşlar gibi aşkları da başlatmak bitirmek kolaydır. Artçı muharebeleri uzun zaman devam edebilir."

Ne olursa olsun, âşk "serencam"ını (seviyorum bu sözcüğü) hayatın bize ayırdığı ödülleri arasında gördüğümü vurgulardım. "Her şeyi rağmen!" Hatta uzaktan uzağa yaşansa ve platonik kalsa bile...

"Sana da iyi gelecektir, eminim. Ezbere konuşanlara kanma. Mecrûpları ve saf mistikleri seni yanıltmasın. Ebedi vuslat saplantısına kulun! Aşk bir sonu, ya da son nokta değil, bir süreçtir. Her anı önemidilir ve farklıdır. Ama vakit ayırmalı ve özen göstermelisin. Onu sulamalı, kurumuş yapraklarını ayıklamalı, güneş çalkırmalı. Yoksa kurur gider..."

Böyle kişe şeyler söyledim kişi hafiften gülümseğini görünce eklerdim "Âşk bir sevmeye yarışması değildir. Nasıl sevdiğindir önemli olan, ne kadar çok sevdiğin değil. İyi sevmek, çok sevmekten bin kat üstündür! İyi sevmeyeksen hiç sevmek!"

AŞK OKULU

Bizim kuşak, yani 1940-50 arası doğumları, aşkı daha çok alaturka şarkılardan öğrendi. "Âşk"ı duyularının o şarkıların güftelerine göre algıladı ve ifade etti. Şarkılar, daha çok yarım kalmış aşklar ve ayrılık acıları üzerinedir. İki cins arasında mesafenin açık, yasakların sert olduğu bir toplumdaki hüznün ve "ötek" hasretinin yansımasıdır. "Derleri zevk edindim bende neşe ne arar/Elem dolu kalbimden gitmiyor hatıralar"

Bizden öncekilerin; Kerime Nadir, Esat Mahmut Karakurt, Öğüz Özdes okuyarak yetişenlerin, aşklarında "elem" ve "hırcan" dozu bizzimkilerin bile üzerindedir. Dönemin en ilanı roman ve filmlerinden biri olan "Âşk İstiraptır" bu durumu çok güzel özetler...

Oğzün âşk yoktur derken ne demek istediğini anlamadığınız değil mi? Onu nasıl yaşayacağını öğrenmek, kültürden öğrenmek? Kıyavdır çocuğuşu asla! Şöyle de diyebilirsiniz "Her şeyi öğrenmek için aşk okuludur. Orada öğreniriz."

EMOJİLERLE "SENİ SEVİYORUM" DEMEK

Biz yetiştiğimiz dönemde, aşka "göz"ün çok önemli olduğunu öğrendik. Âşk denen ateş "ilk bakışta" tutuşuyor. "göz göze gelindiğinde" harlıyordu.

Bizim kuşağın aşk serüvenlerinin büyük kısmı uzaktan uzağa bakışarak, "kesişerek" geçti. Gözden sonra "söz"ün devri başlıyordu. Kadına söylenen her sözün önemi vardı. Kem söz söylemek, "laf atmak" cinayet sebebi olabilir. İlişkide basamak basamak o anahtar cümleyle doğru ilerlenirdi:

"Seni seviyorum"

Bizim dönemimizin gazetelerde tefrika edilen romanlarına, sinema filmlerine ve fotoromanlarına göre aşk aleminde, havai fişeklerin patladığı, davulların vurulduğu, orkestranın kreşendo yaptığı andı bul Aşkın ilan edildiği an! Zaman içinde kimi sözcükler, cümleler aşınıyor, değersizleşiyor, sıradanlaşıyor. "Seni seviyorum" bunlardan birisi. Son yıllarda herkesin her keseye yer vesileyle "Seni seviyorum" dediğini duyuyoruz. Söylenince havai fişekler patlamıyor, davullar mavullar da çalıyor! Böyle görünüyör ki "Teşekkür ederim" ya da "Ne kadar iyisiniz" türünden düşük volta!lı bir cümle hâline gelmiş!

Sizin kuşağınızın eskisi gibi uzun aşk cümleleri kullanmadığını farkındayım. Konuşmak yerine birbirinizle tekleşmeyi tercih ediyorsunuz. **Yeni çağın özelliklerinden birisi küçüklerin büyüklerden daha fazla şey bilmesi olduğuna göre, bir soru da ben size sorayım: "Seni seviyorum" u eski tılsımın anlamında kullanmak istediğinizde ne yapıyorsunuz? Emoji mi kullanıyorsunuz?**

Başlangıçta eski Mısır'ın hiyeroglifleri kadar yabancı görünen emoji'ler ufkattan çızmeye başladım. Tabii kavram dağarcığımız çok sınırlı. Emoji'lerle nasıl ilanı aşk ediyorsunuz?

Kalp tamam da yalnızca kalp simgesinin yeteceğini sanıyorsunuz çünkü "Seni seviyorum" gibi o da olur olmaz her yerde kullanılıyor! Emoji'lerle "Seni seviyorum ve daima seveceğim!" nasıl diyorsunuz?

AŞK VE CİNSELLİK

Cinselliksz aşk olabileceği gibi aşksız cinsellik de olabilir. Bu ikincisi daha çok mastürbasyon kategorisine girer. Ne gam, hepsi hayata dahildir. Ama eşit değildir! Arada âşk farkı vardır.

Bir insanın geryüzündeki kısa serüveni sırasında yaşayabileceği en anlamlı an, âşk olduğu insanla kurduğu bütünsel ve tensel iletişimi andır. İki bedenim tüm duyuları, titremeleri ve hücreleriyle aynı iletici karşındakine vermek için çırpınması ve karşı tarafa tastamam anlaşıldığını hissetmesidir. Herkes sevişebilir ancak bu doğru yalnızca âşk olanlar yaşayabilirler! Öyle bir an ki muammalar aydınlanır, yaşama dair tüm tereddütler ortadan kalkar. Her şey ne kadar açıktır. Meğer ben bu tuhaf dünyaya bu aşkı yaşamak için gelmişim! Ya, daha fazlası, bu dünya hatta bu evren, tüm bu yaşananlar, tüm tarih, bu aşka dekor olmak üzere düzenlenmiş. Her şey bu sahne için bulunmuş! Meğer ne kadar yerli yerindeymiş ne kadar tam zamanında ve ne kadar mükemmelmiş her şey!

Şimşek aydınlığı kadar süren bir an!

O yüzden Steinbeck gibi ben de âşk olduğumu söyleyen cümlelerine "İyi" diye eklerim. "İyi" demek, âşk olmak bir insanın başına gelebilecek en güzel şeylerden biridir! İyi şanslar.

Sizin kuşak eskisi gibi uzun aşk cümleleri kullanıyor. Emoji'lerle "Seni seviyorum ve daima seveceğim!" nasıl diyorsunuz?

buluyorsun. Susarken yanında olmama izin verir misin?

Ben seninle birlikte gözyaşı beklemeğe geldim. Ağlayamama cehennemini biliyorum ben de. İçin alev alev yanıyor. Hafızan düşmanın olmuş ve yaralarını tekrar tekrara teğe veriyor. **Duyguların kalbinin kırık tabutuna sıkışmış kalmış. Üzüntün yorulmuş. Öfken vazgeçmiş. Korkun tamamen saklanmış. Utancın seni hapsedmiş.** Duyguların yoğun bakımda ama bakım veren kimse yok.

Parmaklarını kıpırdatıyorsun ama fazlasına gücün yok. Bu hâle gelene kadar sana cennet sözü vermiş ve seni arafta bırakmış insanlar tanıdın belki. Ve seni yeniden çocukluğunun hayallerinden kırmış. Ve seni tekrar gençliğinin heyecanlarından yaralamış. Ve senin yetişkinlikte tutunduğun son taşları da senden almış... Ve seni sen olmaktan çıkarmışlar artık. Ve senin şimdi canın çok acıyor ve "Canım çok acıyor," diymiyorsun. Acın ne dileden dökülüyor ne gözünden. Bir damla! Bir damla gözyaşı içinin yangınına iyi gelecek ama ağlayamıyorsun. Ağladığında gözyaşın görülmemiş çünkü. Ağladığında gözyaşın silinmemiş çünkü. Ağladığında suçlanmışsın. Ağlamaktan vazgeçmişsin ve nasıl ağladığını bile unutmuşsun. Ağlayamama cehenneminde öylece duruyorsun ve o gözyaşından küçük bir umudun var. Onu bekliyorsun içten içe. Beklerken yanında olmama izin verir misin?

Güzel kardeşim, ben senin yararı görmeye geldim. Dilersen ruhunu yaralayanların bıraktıkları kesiklere bakayım. İstersen bedenine dokunanların parmak izlerini göster bana. Kaybettiğin hayallerinin boşlukları sıızıyor mu? Umutlarının sökülüp alındığı yerin tam neresi? Gülümsemene inen yumruk için pansuman ister misin? **Sırtındaki darbeler için yapabileceğim bir şey var mı? Bakalım birbirimize. Ben de sana açayım içimi. Görüp de kaçmasınlar diye sakladığım yanık izlerini.** Ortalığa dökülmesin diye üstüne bastıracağım kırıkları. Kanamasın diye elimle bastıracağım yaraları. Beraber kanayalım gerekirse. Kan kardeşim olalım. Dokunma dediğin yerde elimi çekerim. Bakma dediğin anda kafamı çeviririm. Konuşma dersin o anda susarım. Sana şefkatsiz temasıma, ezber cümlelerimle, hazırlanmış sözlerimle gelmedim. Senle buluşmaya geldim. Aynı bir hayattan ortak duygularla geldim. Aclara ortak bakamamanın eksikliğini biliyorum. Yalnızlığın kısır döngüsünü, çaresizliğin kör düşümünü ben de yaşıyorum. İçimi gösterdiğimde kaçanların bakışlarını hatırlıyorum. Hazır olduğumuzda birbirimize yaralanmamızı gösterelim mi? Zamanı gelince "Bende de var," diyelim mi? Belki birbirimizle tedavi oluruz. Bakarsın geçmesi için ortak zamanımıza bırakırız. İzin verirken bir gün ayağa kalkmak için birbirimizin elinden tutarız. Yan yana iyileşebileme umudu için yanında olmama izin verir misin?

Canım kardeşim! Bizi bu kadar çaresiz kılan ne? Kaybettiklerimiz mi? Kaybettiklerimizi geri alamayacağımıza dair umutsuzluğumuz mu? Bizi bulutmayenler büyük adam olalım istediler. Bizi kırıp dikenler güçlü kalmayı öğütlediler. Dünyayı başımıza yıkıp gidenler başımızın çaresine bakmamızı umdular. Zaman bizi iyileştirir zannettiler. Zaman bizim için durdu. Birileri geçmişte bir anda bizim zamanımızı durdurdu. Kırarak ve dökerek! Açtıkları ve korkutarak! Ya da susarak ve gözmezen gelecek! Veya giderek ve dönmeyerek! Şimdi ne biz tamamlanabiliyoruz ne de zaman akıyor. Şimdi seninle iki yarım olarak yan yana duruyoruz burada. Biliyoruz senin eksik parçan ben değilim. Benim kayıp parçalarım da sende yok. Ben sana anlatarak tamamlanmamı zannediyordum. Sen susarak bir yolu arıyorsun. Ben sana bakmaya geldim. Ben sana bakınca belki sen içinde göremediğin bir kapıya ulaşırsın. Sen de bana bak. Belki sen bakınca eksik parçalarından birine ayna tutarsın. Sadece bakarak ve yalnızca susarak ama yan yana olduğumuz bilecek iyi gelebilir birbirimize. Beş yaşımda korkutulmuş çocukluğumuz otuz beş yaşımda yürekleniriz belki. Duvarları üstümüzde yıkılmış evimizin kalanları gelecek kurmak için bulabiliriz belki. İlkbaharında fırtına kopmuş hayatımızı ikinci bir bahara hazırlayabiliriz. Arapaktan vazgeçtiğimiz ümidimizi parçalarından bir araya getirebiliriz. İkinci bir doğum için bana ve kendime izin verir misin?

Gökhan Çınar

yan yana

Bizi büyütmeyenler büyük adam olalım istediler. Bizi kırıp dökkenler güçlü kalmayı öğütlediler. Dünyayı başımıza yıkıp gidenler başımızın çaresine bakmamızı umdular.

Benim güzel ve yaralı kardeşim! Benden kaçma olur mu? Sessizliğini yargılamaya, acını unutturmaya, seni hazır olmadan ayağa kaldırmaya gelmedim. Merak etme! Ben seninle beraber susmaya geldim. Sen sessizce yasını tutarken izin ver göz kulak olayım sana. Kelimelerimle eşlik edebilirim suskunluğuna. Susuzdur da birlikte. Kim bilir ne oldu da kışın kendi sesini? Oluyor. Parçalarımız kopup gidiyor bazen bizden. Belli ki sen de eksildin. İnsan eksildikçe susuyor. Hiç ölmeceğimi gibi gülmeyen kahramanlarımız gincine eksiliyoruz. Bir ölü gibi yaşayan ve bizi de cenazesine bekçi yapanlarla büyüyünce eksiliyoruz. Çocukluğun orta yerinde onun arkadaşlarımızı kaybediyoruz. Hayallerimiz eksiliyor. Gençliğin deli çağında aynalarımız kırılıyor. Heyecanlarımız eksiliyor. Yetişkinlikte tutduğumuz kayalar yerinden kopuyor. Güvenimiz eksiliyor. Eksikiz kardeşim! Tamamlansaydık böyle susmazdık. Bütün olsaydık içimizin boşlukları bu kadar büyük olmazdı. Önce isyan ettin sen de belki. Duyulmadı. Sonra iç çekişlerin haykırışlarını durdurdun. Anlaşılmadı. Sonra hepten sessizleştin. Zamanında elden geçen gidenler, zamanında elden kaçanlar, zamanında sen acı anlatarak bütün kelimeleri biliyorsun ve onları anlarsız

**Bakarsın
geçmesi için ortak
zamanımıza bırakırız.
İzin verirken bir gün
ayağa kalkmak için
birbirimizin elinden
tutarız.**

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://irantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsıra

Gökhan Dağıstanlı

akasyalar açarken

Gün geliyor, ıssızlıktan kumları uçuklamış bir çölde Tanrı eli değmiş akasya ağaçları büyüyor. Sürprizli bir gülüşü dudaklarının arasında getirmiş, öylece masaya doğru yürüyor.

Gün oluyor, kıyasıya bir matem tutukluyor derinlerimi. Parmaklıkları deriden mahpusluktur bu. Kahkahayla tuzaklanmış her günün gecesi gözyaşıyla yıkıyor. Sanki karanlık ezberlemiş gibi yalnızlığı. Nasıl ümitsiz dolduruyorum kadehleri, kalbimi tırmalayan her duyguya nasıl sürekli yeniliyorum? Mutluluk maskesi ansızın düşüyor. Biri dokunsa bir türlü, dokunmasa başka türlü ağılıyorum. **Çaresizlik tüm ağırlığını vererek çöküyor üstüme. Ne kaçacak yerim ne olacak nefesim kalıyor.** Sisle gizlenmiş hava, iki yanı keskin bıçak, derin derin göğsüme saplanıyor. Dört bir yandan çekilince sabır, çöküyor direncini son damlasına kadar yitirmiş omuzlarım. Yaşamak, gözümün önünde düpedüz değersizleşiyor. Yani başımda çürüyor tenim. Ulaşıkça insanın canından gidiyor, meşrulaştıkça koca koca aşklar olüyor. Şaşkınlıklarım hâlâ çocuk, durgunluklarım fena hâlde yaşı. Devrin hallacında insanlık dağılıyor. Buymuş diyorom cehennem sokağında görüp göreceğimiz.

Gün geliyor, ıssızlıktan kumları uçuklamış bir çölde Tanrı eli değmiş akasya ağaçları büyüyor. Sürprizli bir gülüşü dudaklarının arasındagetirmiş, öylece masaya doğru yürüyor. Önce güvenli bir barınak gibi açyorkollarını. Korkudan hakkını veremiyor. Sonra derin bir nefes alıp anlatmaya başlıyor, hiç susmuyor. Deniz döküldüyü gözlelerinden masaya. Attığından bütünü habersiz kalbim rast makamında titriyor. Küçük elleriyle aralamaya çıkışırken hafızasındagetirdiklerini, ok gibi fırlata da ağzından sözler insanın canını acıtmıyor. Belki bilmekten belki anlamaya çalışması biraktıktan, kendiyile mücadelesi tatlı bir tebessüm çiziyor yüzüne. Damarlarında gümbür gümbür kan gürültüsü, insan böyle zamanda kendini bile duyuyor. Seyirzevine kelepleçeniyor tüm olasılıklar. O an döne döne alınma immiş kızılığa bakmadan katiben yaşıyor. Bir zaman sonra bakışların içtenlikli boğumlarında niyetini bozmuş sözleri temizliyor. Kendini yatırmıyor masaya. Zincirlerini çatır çatır kırıyor. Olmadı gemilerini karadan yürütüyor. **Bir çocukluğunu bir aşklarını kurşuna diyor. Düzce çekiçleri sonra kendini, kalabalığın şaşkın bakışları arasında bütün akasayalar açıyor.** Ben ki bu semtlerin en eski bikkini, bir çiçek kokusu gibi yükseliyorom oracıkta.

Yüzmezmiş gibi bir geceye sigırdıkları, gün geliyor günebakan gibi süzülüyor önüne öğlen vakti bir kahve içimlik. Bakışları dalgalı bu kez, sütre gerisini dövüyor. Ellerimden tutarken kovalıyor beni. Yüzümü kırılımsı kalbine anıyor. Bir yanı koşu koşu bırakıp gidiyor beni, öte yanı yalnızlığımaarama giriyor. Sonra tepeden tırnağa bir korkusuzluk takınıyor. "Buldum!" der gibi sarıyor gözlerinin altısını. Utancını fırlatıp atıyor, eskimiş ne varmış gibi yığılma.

kaç para?" Böyle yapınca insanda can bırakmıyor. Ya döne döne alınma immiş kızılıklar? Zamanın yakasına kıvr kıvr yapışmış, insan baktıkça yaşlanıyor. Ayrıntılılarda kaybolurken beni kolumdan tutup kendime getiriyor. Yine parça tesirli iki cümleyle kaygılarımı öröküyor. Oysa geleceği tevekküle yedirmişim, mevsimlik işçi gibi günü kurtardığıma seviniyorum ben. Kaldım bu mutluluktan şüpheleniyor.

O an hiçbir söz ona erişmiyor. Yuduk yuduk kendi panzerini ürettiğini orada anlıyorum, ellerini okşayarak bekliyorum şifasını. Yavaş yavaş ısınıyor bana yine. Yeşilin ortasından fıskişıyor tekrar bakışları. Söyleyemediği sözcükleri duyuyorum, gururum okşanıyor. Hep coşkulu olur nehirlerin denizlere akışları. Bende dimmesini bekliyorum. Sabah aşkım gözlerimin önünden geçiyor.

Başka bir gece kavuşmamız gereken bir konu oluyor. Bir rakı masasına ilişip gelmesini bekliyorum, yine benden sonra geliyor. Ya da ben heyecandan hep erken gidiyorum. İçeri girişini görmesem de anlıyorum. Köşede görününce ayakta karşılıyorum. Sarılıması yarım, dudakları soğuk, yine sıfırdan başlıyoruz. Gitmek yanı ağır bastığından penceresinden ziyade kapısı çok. Gözlerini gözlerime dikip ezberlenmiş kızgınlıklarını bana uyarıyor. Nasıl yapıyorşa öfkesini hep taze tutuyor. Hem savcı hem hakim olup masamıza mahkeme kuruyor. Beni işlemediğim suçlardan yargılıyor. Ama yüzümden bastıramadığı bir mutluluk kalkışması var. Belki de duvarda adalet yazmasına güliyorum. Ve bu onu biraz daha kızdırıyor. Besbelli önden kaçıp gitmemi istiyor. Böyle böyle kendini vicdanında aklamaya çalışıyor. Bense bu hayali hiç ilgilenniyorum, karşısına geçmiş adeta ölümün provasını yapıyorum. Zamana gövde gösterisi gibi silahındaki son mermiyi sıkmasını bekliyorum. Hiddetin sakinlik karşısındakiacızinden hizzacı bir şeyler öğreniyor. Yavaşça kendine çeviriyor bakışlarını. Gözlerinin ışıması anbean yükseliyor. En son beni kendisiyle baş başa bırakıyor. İşte o an masalar, kadehler, sokak aramızdan açık gidiyor. O kadar yakından görünce en incelikli hallerimizi dudaklarımız fena hâlde kavuşuyor. Dağın yüksek, ovanın düz olması kadar normalleşiyor her şey. El ele olunca ne gışek yakışıyor. Çıkıp karanlığa kavuşuyoruz. Sokağın ıssızlığı, gözlerinin güzelliği, ellerinin sıcaklığı cennetten düşmüş bir geceyi anlatıyor. Kollarının arasında sabaha kadar korkularından kaçıyor. Bir mucize gibi yastıkta başı.

Sokağın ıssızlığı, gözlerinin güzelliği, ellerinin sıcaklığı cennetten düşmüş bir geceyi anlatıyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://ranteey.org>

Mehmet Ali & Aşkamsesafı

serkan altunvigne

ZORLU PSM'DEN ÖĞRENCİLERE

SON DAKİKA KOLTUĞUM! SADECE 1 TL!

**Zorlu PSM'de son dakikada
kullanılmayan koltuklar artık senin!**

En popüler etkinliklerde yerini almak için kayıt olman ve Tosla kartınla Zorlu PSM'ye gelerek Toplum Gönüllüleri Vakfı'na 1 TL bağış yapman yeterli!

Detaylı bilgi ve kayıt için
www.zorlupsm.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

tosla

Levent Erden

“şimdi” ne olacak?

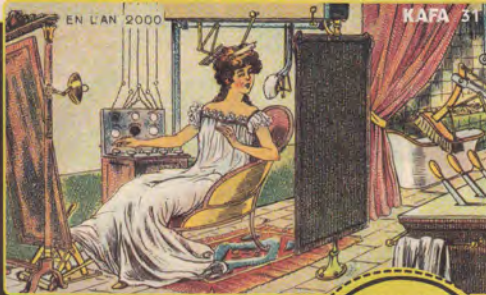
Bugüne dört elle sarılıyoruz. Bırakın günü, neredeyse ana sarılıyoruz. “Snap” veya “story”ler yirmi dört saat içinde kayboluyor. Daha önce silinmezlerse tabii. Aslında ölümsüzlüğe karşı durmak anlamına gelen, piramidi, heykeli, tablosunu yaptırmak, fotoğrafını çekirmek gibi eylemlerin tam tersine hareket ederek, “bösem de kalacak” beni bir türlü hep yaşatacak kanıt belgeler yerine, demir en fazla yirmi dört saat olan malzemeler... Sadece o ana projektör tutulan, o anın altını çizen... Hatta paylaşılmasının üzerinden iki haneli saatler geçince eskidiğine inanılan... **Başka bir deyişle geçmiş pek de saklanmaya, biriktirilmeye değer bulunmuyor. Zaten her geçiş sürekli artan şekilde rahatsız edici oluyor.** Geri gelmeyecek güzel günlerden çok, o dönemde yaşanan “geri, düşük olanaklı, konforsuz, zor, ikel, az gelişmiş” günlerde, bugün gülünen modaaya uygun giysiler ve saçlar akla gelmiyor. O günlerin fizik güzelliklerine ve özelliklerine dönülmeyeceği de gayet iyi biliniyor...

Gelecek ise her zaman kaçacak, sığılacak liman gibi görüldü. Kaybetsen de “ilerideki macralara” bakardın. Gelecek umut. Gelecek çözüm. Fırsat. Gelecek aydınlık... Bugünü ve derlini unutturacak. Gelecek hep iyi gelecek diye düşünülürken... Gelecek kabusu dönüştü.

1900’lerin başında yapılan 2000 yılı tahminleri gayet nail. Uçan bisikletlerden, otomobillerden, kitapları beyinlere aktaran makinelerden bahsederken, yüzün ortalarından sonra, hele de aya gittikten sonra gelecek, uzayın fethi demekti. Bilim kurgu da hayal de geleceği uyardı. Günyordu. Uzun Yolu, Space Odyssey 2001’de Star Wars bu beklentinin en ürünüydü. Bugün başka gezegenlerde hayat bir fantezi olmaktan çıkıp, dünyadaki kaynaklara, artan nüfusa çok hızlı tükenmesinden dolayı bir zorunluluk haline gelmiş durumda. Bilim, kurgu değil. Ama bilim bunun için hâlâ bir yüzyıla daha ihtiyaç olduğunu söylüyor. **Dünya nüfusu on bir haneye dayandığında, kaynakların kimseye yetmeyeceği kesin. Bu sayıya da birkaç on yılda ulaşılacağı varsayılırsa uzaya sığınmaya vakit yetmeyebilir.** O zaman tek çare birbirini yemek. Kim, nerede, ne kadar, nasıl olacak bilense de ne ve neden olacağı kesin.

Ote yandan, insanlık tarihinin görülmemiş ve sürekli artan en yüksek hızıyla gelişen, geliştiçe kendini daha da hızlandıran teknolojiyi yavaş yavaş korku salmaya başladı. Zor ulaşılan sabit kara telefonlardan olanak sağlayan mobile, fax, telex gibi dönemde teknoloji hankasından internete ve multimedya ya geçiverince teknolojinin yaratıcı konforun keyfini sürmek, yerini çoklu sora işaretleme terk ediverdi. Ele makine öğrenmesi, nesnelerin interneti, blok zinciri... bir anda insançığın, hükmeden konumunu tehdit etmeye başlıyor. Hayatın labirentlerinde hepimizi yemek üzere akarızdan koşan bir “tekno-pacman” den kaçarken köşe bucağı saklanmış hayalelere kapılmasının derdine düşük.

Çocukluktan itibaren milyonlarca insanın arasından ayrılmak zorunda olunan sınavlardan sıyrılabilen azınlıktan olup “kazanılan” okullardaki eğitimin bile günün gereklerini çok gerisinde kaldığını görüveriyoruz. İyi eğitim ve yıllarca kazanılan mesleklerin pek çoğunun işlevsizleştiği, yeni mesleklerin nasıl öğrenilip kazanılacağına pek anlaşılmadığı dönemde, eğitimin önire

Geleceğe karşı dayanıklı olmanın, “gelecek geçirmez” bir hayatın nasıl gerçekleştirileceğini bilmenin imkânsız olduğu bir yerdedir.

yayılması gerektiği, her on-on beş yılda bir fabrika ayarlarının düzenlenmesi gerektiği ortaya çıktı. Üstelik tıbbın dolayısıyla yaşam beklentisinin artması yaşamın ilk yıllarında alınan eğitim, ortalaması almış yıl surecek çalışma hayatına yetmeyecek, üstelik sosyal sigorta sistemlerinin kimseyi emekli edip yaşlılıkta çalışmadan yaşatamayacağı da belli oldu. Üstelik uzayan ömür fizik dayanıklılık ve akıl sağlığı aynı oranda izler mi? Tek iş, tek eş, tek iş yeri, tek emeklilik... tek hayatta mümkün değil gibi duruyor. Her şey kollanmak zorunda.

Üstelik pek çok şeyi akıllı makineler yaptıkları insanlara daha az iş kalır mı? Yeni iş öğrenecek hâl, vakit, para olur mu? Geleceğe karşı dayanıklı olmanın, “gelecek geçirmez” bir hayatın nasıl gerçekleştirileceğini bilmenin imkânsız olduğu bir yerdedir.

Üstelik daha kaynak kıtlığı zorlaması olmadan, onlarca ülkede sadece sınırlara değil, kâfalar da çekilen duvarlar, otorite yönetim egilimlerinin süratle artması, anlamsızlaştığı zannedilen eskinin büyük sorunlar yaratmış kavram ve anlayışların hortlaması, teknolojiye dayalı platformların, onlarca anti-tröst ya da rekabet kanunı varken, pek az elde toplanması, büyük verinin birkaç merkezde kullanılabilir olması ve sürekli gözetilen, izlenir olma paranoyası, gelecek korkusu dozunda tavan yapıyor.

Geçmiş, eski, konforsuz, yorucu, geleceğin insanı yutup unufak edecek kadar korkutucu olduğu gündemde tutuldukları, “anı yaşamak”, “şimdi”nin gücü, muhtesemliği ve değeri de tavan yapıyor. “Şimdi”yi yaşa, sonra da sonraki “şimdi”ye bakarsın. Peki, durum bu kadar vahim mi?

Radyonun, sokak çalgıcılarını ve gazeteyi, televizyonun radyoyu ve sinemayı öldürceği beklentisinde olduğu gibi, “teknolojik gelişme” öngörmesi zor olduğu için daima korku salar. Aslında teknolojinin getireceği acayip olanak ve fırsatları hayallerine bile sığdıramayan bugünkü köşe başlarını tutan kuşak, öcü yaratarak kendi durumlarını anlamlı kılmaya devam etmek istiyor. Gelecek için varsayımlardaki rampanın çok yüksek olduğunu hep gördük. İki binli yıllarda hayat uzaya geçmiyor halta uzay konuları Elon Musk’ine dönüştü. Görüntülü telefon hem arzu hem beklentiye, artırılmış ya da yükseltilmiş gerçekliği kimse pek hayal etmemişti. Hala Web 3.0’la ortaya çıkacak olanakları birkaç yıl önce bile hayal eden yoktu. Hâlbuki on yıl içinde bugünkü her alan önemli ölçüde değişecek.

İnsanlık daima ileriye doğru hareket eder. Nostalji “aaah o eski günler” özlemleri, o günlerin telefonsuz, uçaksız, yolsuz, asosyal hayatlarına özlem değil, bugünkü olanaklara ve şartlara o günün rahatlık ve boşluğuna yasama özlemidir. İnsanlığın ileri gidişinin hızını ise üzücü olsa da daima askeri konular ve savaşlar sağlar. Radyo da internet de yüz tanıma da drone da askeri amaçlarla geliştirilmiştir. Dünyacık on milyar insanı beslemeyeze ve bir kısmını başka gezegene nakledemese en akla gelmez yöntemlerle birkaç milyon vahşice yoku edilebilir. Ama sonrasında kalanlar bugünden öngörülemeyecek kadar ileri, rahat ve bir süre için huzurlu bir hayat yaşayacaktır. Aynen bundan önceki büyük savaşa olduğu gibi. “Şimdi” ne olacak?

Nilay Örnek

"köy okulları yardım projesi'yle 100 bin öğrenciyi ulaştık"

iyi şeyler
kafası

Türkiye'nin "Yüzlerce" köyünde bir kursun kalemiye sevinen, kıyın montusu okula giden, hiç pasta yememiş çocuklar var. **Köy Okulları Yardım Projesi** işte o çocuklar için, nakdi yardım almıyor, ihtiyaç belirlen öğretmenlerle destekleni buluşturuyor. Projesi kuran Cafer Canşiiyle konuştuk.

"Ben de köy çocuğuyum. Elimde tezlikle okula giderdim. Kıyın bile kıydan Ağrı'ya 15 kilometreyi yürüyerek gittiğim bilirim. Bütün köyden işi köy okuyorduk. O zamanlar tat, mont bile yoktu üzerimde... Ağrı mahum, bazı kışlarda Türkiye'nin 50 yıl gerisinde geliyordu; minibüs Jolani da yok o zamanlar. Babam traktörle gelip beni alıyordu.

Enstik ayakta kalıyorduk. Döndürücü çocuklarında ayaklarımız, ellerimiz morarıyordu. Bütün o denemede yapıldığımız şükranlarımızı, çocukların maddi durumlarının köy okullarından dolayı bugün de köy çocuklarının yaşadığını gördüm. Madefes bunlarla kendinizi geliştirme imkânınız az. Bir şeyler yapmayı çok istediniz. İnsanlar, çocuklara yardım etmeye heveslendim ve derneklerle, vakıflarla aldım. Bir gün çıktığım hava yolu şirketinden bir e-mail geldi; kırtasiye malzemeleri topladıklarını söylüyor. Ağrı'da birkaç köy okulunda onlara eşlik etmiş oluyorduk. Onlara köy köy gezdik. Bir kalem veriyorduk bir köy çocuğuna. İnsanlarımız o kaleme sevinçten havanara uçuyorlardı. O kadar güzel ki ben bunu devam ettirmeye karar verdim."

100 BİNİN ÜZERİNDE ÇOCUĞA DESTEK

Cafer Canşii, Köy Okulları Yardım Projesi'nin 2014 yılından itibaren böyle anlatıyor. Cafer Bey, Ağrı'nın Bezirhane köyünden. Hala da Ağrı'da yaşıyor, büyük bir hava yolu şirketinin o bölgedeki kırtasiye şefi. 37 yaşında, evli, 11 ve 13 yaşında iki çocuğu var.

O, 13 çocuklu bir evin çocuğu. Kardeşleri arasında ortaokul, ilkököl mezunu ağırlıkta; o da önce maddi zorluklar nedeniyle okumakta zorlanmış ama sonunda üniversiteyi dışından bitirmiş.

Ağrı'da hayata geçen, Türkiye geneline, özellikle Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine destek veren.

Köy Okulları Yardım Projesi, kampanyalarını sosyal medya üzerinden yürütüyor. Özellikle sadece aracı olması. Asla nakdi yardım almıyor, yardıma ihtiyaç olanları yardım yapabilecekleri bir araya getiriyor.

Cafer Canşii, köy okullarına yardım etmeye ilk, Ağrı'da iş adamlarının yardımını okullarla buluşturarak başlamış. Derneklerden yardım alarak bulmuş, onları hava yolu şirketinde çalışmasının avantajıyla ücretsiz yaptırmış. Sonra bir arkadaşının tavsiyesiyle sosyal medya hesapları açmış. Müzisyen Cem Adrian'ın onları Instagram'da fark etmesi onun için dönüm noktalarından biri olmuş. Adrian yardım etmiş, paylaşımlarını konserlerinde kitap toplamış. Model Didem Soydan gibi ünlü ve yardımsever isimlerin paylaşımları da ilgi getirmiş.

5m'di 50'ye yakın köy öğretmeninin olduğu bir mesaj grubu var. Bir arkadaşının mağazasında depo tarzı bir yere gelen yardımları koyuyor ve "Bunlar geldi, ihtiyacı olan gelip alabilir," yazıyor. Bu yöntemlerden biri. Normalde köy öğretmenleri, ne ihtiyaçları varsa özellikle Facebook üzerinden **Köy Okulları Yardım Projesi** hesabına yazıyor. Cafer Bey ve ona bir süredir edirdiği yardımcı olan Özlem Bulut, bu metinleri alıyor, kimi zaman Türkçeleri düzeltiyor, fotoğrafları ekliyor. Köy öğretmenleri de sosyal medya hesaplarından bir duyuru yayımlıyorlar.

"Öğretmen ve okulların taleplerini sosyal medyadaki hesaplarımızdan paylaşıyoruz. Sonrasında destekçilerimiz, öğretmenlerle iletişime geçip ihtiyaçlarını kargoya okulların adreslerine gönderiyor. Biz aracı oluyoruz. Beş yılda yaklaşık 100 bin öğrenci ve iki bin okula ulaştık, birçok okula tadilatın geçirdik. 15 kutuphane yaptık. Ama tabii sonrasında sağlık sorunları olan öğrenciler ile ihtiyaç sahibi ailelere de yardım ulaştırdık. 40-50 akülü, tekerlekli sandalye bulduk ihtiyaç olanlara, Van'da bir köy evi yaptık, pek çok evi, okulu tadilatın geçirdik. Cem Adrian, bir konser vererek Ağrı'da bir çocuğun ameliyat masraflarını üstlendi. 14-15 çocuğa iş adamlarının burs vermesini sağladık. Öğretmen okullarından talep almamaya çalışıyoruz. Okulum sustuğum edilmesin diye çok ince çalışıyor, araştırıyoruz da... Bazı günler yeti okula yardım götürdüğümüz oluyor, çoğu zaman desteklerimiz paylaşılmıyor bile. Ağrı bu yardımların yüzde ikisi. Şanlıurfa, Diyarbakır, Van'dan çok destek isteyen var. Batı'dan çok az yardım talebi geliyor," diye anlatıyor Cafer Bey.

"PASTA YEMEMİŞ O KADAR ÇOK ÇOCUK VAR KI"

"Köy çocuğuyuz" diye ya, Cafer Canşii çocukluğunda hiç pasta yememiş. Bugün köy okullarında okuyan pek çok çocuğun da yemediğini fark etmiş zorbulunda. "Doğum gününüzü biz kutlayalım" kampanyası başlamış, siz mesela bir kutuphane yapıyorsanız, onlar okulla sizin

adınıza pasta kesiyor, çocukları yiyor. **Şanlıurfa'da bir köy okuluna muz götürün bir bağışçının muzun nasıl yenildiğini görmemiş çocukları görünce ağladığını anlatıyor Cafer Bey.**

Yurt dışından da yardım yok. Fransa'dan Brezilya'ya dünyanın pek çok yerinden köyde kutuphane yaptırmak için bağışla bulunan var. Özlemiyorum dinlerken "Ne kadarda maliyeti?" diyorım; okulları bir boş odasına ya da boş bir lojmanın kutuphaneye dönüştürülebildiğini söylüyor Cafer Canşii.

maliyeti de iki-beş bin TL arasında değişiyor.

"İlk başladığımızda kırtasiye malzemeleri istiyorduk öğretmenler, şimdi projeksiyon makinesi istiyorlar. Bu çok hoşuma gidiyor. Bu, gelişmeyi gösteriyor. Eğitmede hiçbir şey lüks olmamak," diyor Cafer Bey. İnternet sitelerinde gününlülere ne yapabileceğini dair temiz bir metin var. Paranz olmayabilir, emeginizle, kullandığınız sağlamlar bir ürünle de destek olabilirsiniz. Projesin insanları destekleye büyüklüğünü söylüyor Cafer Bey "Bu benim üçüncü çocuğum gibi. Ama kargılıksız yapmıyorum; mutluluk ve huzur alıyorum. Kabilimsi olan işi pyle... Bir işe yapıyorum ya... Dünya benim özleminde dönüyor. Özlemin Hanım da ben de çok çok güzel," diyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Candaş Tolga Işık

ne cenazene ne cenazeme...

Yıllar, Nuri Amca'nın bu bokuyla kavga etme hâlini seyreltir diye düşünüyordu herkes ama öyle olmadı. Yaşlandıkça daha da aksileşti. Daha da çekilmez bir adam oldu.

Havasından mıydı, suyundan mı yoksa Özalizim'in cereyanı mı çarptı bilmem lakin bizim mahallede çok aksi adam çıkmıştı. Fakat hiçbir Nuri Amca, namıdiger "Killanan Adam Nuri"nin eline su dökemezdi. 90'larda hepimiz ağır Lemancıydık. Ahmet Yılmaz'ın "Killanan Adam" efsanesinden yola çıkarak Nuri Amca'ya bu lakabı biz takmıştık. **Nuri Amca günün 24 saati 24 farklı sebepten sinirlenebilen, mütemadiyen birilerinden nefret eden, şüphecilikle Nirvana'yı görmüş bir büyüğümüzdü.** Eşi Huriye Tezve ve oğulları Burak'la birlikte bizim iki yan apartmanda otururlardı. Nuri Amca İsrail devleti gibiydi. Sadece kendi çevresindekileri değil, eşinin ve oğlunun çevresindekileri de birer tehdit olarak görüp, onlardan nefret ederdi. Ona göre Huriye Tezve'nin ve Burak'ın tüm arkadaşları onları kullanmak isteyen, adi insanlardı. Nuri Amca'nın nefret ettiği insanların listesi hep değişti ama Nuri Top 10 listesinin ilk 3'ü hep aynı kaldı: 1- Huriye Tezve'nin abisi Kudret Amca, 2- Huriye Tezve'nin küçük kardeşi Hamza Abi, 3- Burak'ın en yakın arkadaşı Erhan.

Kudret Amca ve Hamza Abi anlaşılacağı üzere Nuri Amca'nın kayınbiraderleriydi ve aslında son derece kendi hâlinde iyi insanlardı. Aynı apartmanda yaşıyorlardı. Sadece akraba değil, komşuydular da. Kız kardeşleri Huriye'nin Nuri gibi bir ruh hastasıyla evlenmiş olmasına içten içe üzüldülerdi ama bunu belli etmezlerdi. Hadi Nuri Amca bunu hissedip nefret ederdi onlardan da oğlunun en yakın arkadaşı Erhan'dan nefret etmek de neydi? Nuri Amca'ya göre Erhan, oğlu Burak'ı kullanıyordu. Kandırıyordu. Sömürüyordu. Ve daha bir sürü şey...

Yıllar, Nuri Amca'nın bu bokuyla kavga etme hâlini seyreltir diye düşünüyordu herkes ama öyle olmadı. Yaşlandıkça daha da aksileşti. Daha da çekilmez bir adam oldu. Burak kurtarmıştı kendini; çekti gitti Avrupa'ya yerleşti. Ayda bir evi telefonla arar, annesiyle uzun uzun konuşup babasına selam söyleyip kapatırdı. Bu durum bir süre sonra Nuri Amca'nın öz oğlundan nefret etmesine sebep olacak ve baba oğul bir daha konuşmamacasına selamı sabahı kesecekti. Nuri Amca bu olayın falı olarak Erhan'ı ilan etti. Mahallenin ortasında çocuğa hakaretler edip "Ne cenazeme gel ne cenazene gelirim," diye çıkıştı. Bunun üzerine Huriye Tezve'yle büyük bir kavga ettiler. Bardağı taşıran son damla ise Nuri Amca'nın Huriye Tezve'nin kardeşlerinin eve gelmesini yasaklaması değil, Huriye Tezve'nin kardeşleriyle görüşmesini yasaklamaya kalkması oldu. Huriye Tezve bir pazarsabahı evi terk etti ve Erdek'e teyzesinin yanına yerleşti. Nuri Amca için bu kez Huriye Tezve'nin kardeşleri Kudret Amca ve Hamza Abi'ye "Ne cenazeme ne cenazene" deme zamanıydı. Killanan Adam Nuri için sonun başlangıcı bu oldu. Nefret dalgası mahallenin bakkalı Tuncay Abi'den Muhtar Faik Amca'ya kadar herkesi sarmıştı artık.

Huriye Tezve'nin Nuri Amca'yı terk edişinden birkaç yıl sonra babamın tayini çıktı. Biz de mecburen mahalleden taşındık. Hep merak etmiştim bu haykenin nasıl bittiğini.

Geçenlerde bizim Suat'ın Beylerbeyi'ndeki balıkçısında Nuri Amca'nın en nefret ettiği ikinci adam olan Hamza Abi'ye rastladım. Sarıldık, eski günleri yâd ettik. Huriye Tezve'nin kısa süre önce vefat ettiğini söyledim. Çok üzüldüm. Sonra konu değişsin diye, "Yahu Nuri Amca nasıl, hâlâ herkesten nefret ediyor mu?" diye sordum. Güldü, "Edemiyor artık ama yaşasaydı emin ol ederdi," dedi. "Yapma ya başınız sağ olsun. Nasıl oldu?" dedim. "Sağ ol," dedi ve hikâyeyi anlattı, "Bir gün fenalaşınca çaresiz abimi aramış, beni hastaneye götürün diye... Abim kapığı gibi kucaklayıp acile yetiştirmiş. Ama kurtaramadılar. Ertesi gün defnettik.

Cenazesinde üç kişiydik," dedi. Dayanamadım, "Kudret Amca, sen ve Burak..." dedim. "Yok," dedi, "Burak yetişemedi.

Abim, ben, bir de Erhan... Hatta Erhan'la ben koyduk mezara... Erhan'ın hatırlar mısın sen?"

Hayat ne acayip değil mi? Killanan Adam Nuri'nin şu hayatta son nefesini yine bu hayatta en çok nefret ettiği adamın kollarında verdiği yetmemiş, onu toprağa vermek hayatta en çok nefret ettiği diğer iki insana nasip olmuş. Kıymetli bir adamın çok sevdiğim sözüdür, "Topraklarımızda dişe dokunur bir şey söylemeksizn gevezelik eden pek çok canlının yanı sıra sessizce konuşan pek çok ölü bulunmaktadır." Killanan Adam Nuri mezarından hepimize haykırıyor: Altı üstü toprak olacaksınız, bu neyin nefreti böyle?

umut'u kurtarmak

Pavstos Buzand Caddesi'nde adeta fal bakıyoruz: Acaba bırakacaklar mı? Ya Umut Ali'yi ajanlıkla suçlarsa? Erivan'da büyükelçiliğimiz olmadığına göre kime başvuracağız?

Erivan'da, şehrin geri kalanına göre kalburüstü görünen Pavstos Buzand Caddesi'nde, akşam gezintisine çıkmış telaşsız bir kalabalığın ortasında sabırsızlığımızla dikkat çekiyoruz. Ne tartışmamız bittiyer ne telefonlarımız susuyor. Samuel, Garo, Sebati ve ben saatlerdir Umut Ali için gelecek müjdesi bekliyoruz. Kars'ın Akyaka ilçesinde, Ermenistan sınırındaki köylerinde sakin bir hayatı sürüyor, biraz merak, biraz heyecan ve iddia üzerine "düşman" topraklarına geçen 16 yaşındaki Umut Ali, Erivan'a yirmi kilometre uzaklıktaki Abovyan Cezaevi'nde tutuluyor. Bir kelime Ermenice bilmediği için merakını dile getiremiyor. Ermeniler, ailesinin Azeri olduğunu öğrendikleri Umut Ali'yi, ülkelerine kasteden bir "düşman" görüyor. Umut Ali, bu yüzden itilip kakılıyor. Pavstos Buzand Caddesi'nde adeta fal bakıyoruz: Acaba bırakacaklar mı? Ya Umut Ali'yi ajanlıkla suçlarsa? Erivan'da büyükelçiliğimiz olmadığına göre kime başvuracağız? Neyse ki imdadımıza, Türkiye dostu olan Ermeni eski Milletvekili Aragats Ahoyan yetişiyor. Ahoyan'dan haber bekliyoruz.

Samuel'e "O daha çocuk bel! Her tarafı ajan olsa, ne yazar!" diyorum. Kederli gözlerle onaylıyor. Bir Adıyaman ezgisi yayılıyor, Samuel'in suskunluğundan... 1971'de Kâhta'nın bir Zaza köyünde doğmuş Samuel. Adını, kim bilir, belki de Deniz Gezmis'ten esinlenerek "Deniz" koymuşlar. Dedelerinin Ermeni dönmesi olduğu kukllarına fıslıdansa da Samuel ve ailesi, kendilerini Zaza diye bellemiş. Samuel, bu uğurda devlete karşı gelip tutulanmış. Tahliye edildikten sonra, o güne dek hiç hatırlamak istemediği dedelerinin ruhuyla yüzleşip kanını davetine uymuş. Derken, ver elini Erivan... Ermenistan'da ilk önce vatandaş, sonra eş, ardından baba olmuş. Çocuklarına, gelecekte konuşacak kimse bulamadığında dertleşmek için Türkçeyi de öğretmiş. Ne var ki oğlu Alen, babasının Adıyaman ağızıyla konuştuğu Türkçesini anlamıyor. Ben anıyorum. Yaklaşık yirmi yıldır adım atmadığı Türkiye'nin adı her geçtiğinde, ana memesi gibi emdiği bu ağız daha bir iştahla konuşuyor. Gurbetten veyahut askerden gelen mektubu evin salonunda seslice okurmuş gibi Kâhta'daki köyünden, İstanbul ve Mersin'de geçen gençliğinden ve geride kalanlardan özlemle söz ediyor. Samuel, çoktan cenazesini kaldırdığı Kâhtalı Deniz'in hâlâ yasını tutuyor. Tütün sarısı teni tazelendir deri değiştiriyor adeta, Deniz'in bahsi geçince.

Samuel'in gözlerine bakarak, "O daha çocuk bel!" diye tekrar ediyorum. Arkadaşça omzuma dokunuyor, Samuel, "Merak etme," diyor, "bırakacaklar Umut Ali'yi." Garo da onaylıyor. Rize'nin Çamlıhemşin

ilçesinde, sarp kayalar üzerine kurulmuş, sık ormanlarla çevrili bir köyde dünyaya gelmiş, Garo. Türkçesiyle karışık bir Ermeniceyi konuşan Hemşinliler, Garo'nun şimdiki çan sesleri yankılanan kulagina o gün ezan okumuş. Kafa kâğıdına, "Emin Raci" diye yazdırmışlar. Türkiye'de rüzgârın soldan geldiği 1970'li yıllarda sosyalizme inanmış. Kaç kez devrim hayalile daldığı uyukudan ev basıklarını, polis telsizleri, inip kalkan cop darbeleri, sırtında patlayan tekmelele uyanmış. Sokaklarda vurmuşlar ve arkadaşları öldürülmüş. İçkence görmüş, falakaya yatırılmış, Filistin askısına asılmış ve içeri düşmüş. Gökyüzünü özgürce gördüğü gün Artvin'deki Sarp Sınır Kapis'i'nden geçerek, Gürcistan üzerinden Ermenistan'a varmış. Erivan'da, çektiği onca yokluk ve yoksulluktan sonra bugün zengin bir iş adamı olarak biliniyor. Fakat giriştiği ufak bir esnaf kavgasında bile unutmak istediği, hatta ısrarla kaçtığı kimliği Garo'nun yüzüne vuruluyor. "Sen Türksün!" deniliyor. **Türkiye'de Ermeni, Ermenistan'da Türk sayılmaktan kaçamıyor, Garo. Doğrusu, bütünyle haksız da değiller.** Hemşinli Emin Raci, Erivanlı Garo'yu birazdan vedalaşacağı bir misafir gibi yanında taşıyor. Ya da Erivanlı Garo tarafından Hemşin'e uğurlanacakmış gibi eğreti ve tedirgin görünüyor. Bir Türk'ü bulduğunda, "R" harflerinin yuvarlandığı şirin Hemşin ağız ve durmak bilmez bir şevvetle konuşuyor. Erivan'da, lüks mağazaların sıralandığı bir caddede değil de Rize'de çay alım yerinde komşusuna denk gelmiş ya da tünediği kayalıktan Karadeniz'i seyredemişcesine gülüşüyor. Güzelim kızlarından söz açılınca yüzünden bulutlar geçiyor. Türklere korktuğundan, Türkiye'ye gelmek istemediğinden söz ediyor. Belli ki Emin Raci, çok inciniyor.

Beklediğimiz müjde akşamüzeri geldi. Abovyan Cezaevi'nin önünde bir avuç insandı: Umut Ali'nin babası Mustafa Özmen, Aragats Ahoyan, Samuel, Garo, Sebati ve ben vardık. Umut Ali, cezaevi kapısında belirdiğinde Garo ve Samuel, bir imkânsız başarmının sevinci, bir vatani görevi kusursuzca yerine getirmenin alkışgönüllülüğü içindeydiler. Umut Ali'yle sarıldılar, fotoğraflar çektiler. Akşam leziz Ermeni şarabı eşliğinde kutlama yemeği yedik.

Kadehlerimiz Umut Ali için kalkıp indi. Ertesi gün Pavstos Buzand Caddesi'nde vedalaşmak üzere buluştuk. Kim bilir, belki Kars'ta kaç sofrasında, belki Kâhta'da çay ocağında, belki Hemşin'de bir yayla konağında yeniden toplanırdık. Sarıldık, kucaklaştık. Garo ve Samuel, sanki ben ve Sebati'yi değil, Emin Raci'yi ve Deniz'i kucaklıyordu.

Hemşinli Emin Raci, Erivanlı Garo'yu birazdan vedalaşacağı bir misafir gibi yanında taşıyor.

YENİ

YER
FISTIKLI

ÜLKER

metro

YER FISTIKLI
BAL & KAYMAK AROMALI

BAL KAYMAK
AROMALI

ENERJİ
GELİYORUM
DEMEZ

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Aksamsefası

ÜLKER

Akgün Akova

bir düşündüm de şimdi

bir düşündüm de şimdi
 dostlarımdan ne çok şey öğrendim
 gök gübütlülerini süpürdük yıllarca
 birbirimizin yüreğinden
 hep beraber tırmadık uç dallara
 kanat seslerini duya duya kardeşliğin
 ilk yardım çantası olmakta marifet,
 kurşunlar alacak can ararken
 balistik füzelerden nano bilgisayarlardan
 falan daha güçlüydü
 "korkma, yanındayım" dercesine
 sırtımıza dokunan eller
 evet, arkadaşlarımdan çok şey öğrendim
 hayallere yol vermeyi
 savaş gemilerinin ikiye bölemeyeceğini denizi
 öğrendim hepimiz birimiz
 birimiz hepimiz için'i
 sırdır şimdi söyleyeceğim, sizde kalsın lütfen
 öğrendim meleklerin bağışladığı kanlarla
 çocuk hastaneleri açıldığını
 bulutların içinde

bir düşündüm de şimdi
 öğretmenlerimden ne çok şey öğrendim
 başlangıçta her şey bir damlamış, öyleymiş
 fikir ayınlığına düşebilir miş kovalay içindeki su
 bir olup dağlara kafa tutabilir miş dereler
 kimi zaman evlat edinirmiş ışık sabahı
 evet, öğretmenlerimden çok şey öğrendim
 onlar olmasa
 karanlıkların düşürdüğü kırıntıları harfler
 "sen en iyisi bir ada ol" demese içlerinden biri
 okyanus olmaya yeltenecektim
 kendi dalgalarında boğulacaktım belki

bir düşündüm de şimdi
 sevdiğim yazarlardan ne çok şey öğrendim
 sözleri öpülesiler
 oyun oynar gibi evirip çevirirler anlamı
 nasıl da eğip bukerler dilleri, bir oku bak
 "Hemingway bir insana çok şey öğretir,
 hatta bir kedinin köşeyi dönüşüne dikkat etmeyi bile"
 demişti ya Márquez
 çok şey öğrendim kedilerden de
 karanlıktan korkmamayı ilkin
 ikincisi av köpekleriyle
 üçüncüsü mikî farelerle ilgili
 nedir, siz tahmin edin

evet, çok şey öğrendim şairlerimden
 "aşkların da bakım istediğini"
 "dumanı lekesiz birini bulmayı"
 "yaşamı öylesine ciddiye almayı,
 yetmişinde bile zeytin dikmeyi"
 "durup ince şeyleri anlamayı"
 gözlerimi indirmesem kitaplarıma
 uzağım olacaktı Attıla lıhan
 "bir viyolonsel gibi çökecektim" şuracıa
 eksikim olacaktı Oktay Rifat
 "nasıl biterse başlayan gülümseme"
 olmasa şairlerim, dilim tutulacak
 şiir yüzü görmeyecekti sevgilim
 sevgilim, süzdüğüm gökyüzü senin tepisi

bir düşündüm de şimdi
 ne çok şey öğrendim çocuklardan
 ninnilerin içine süt rengi paraşütlerle
 inmektî çocukluk
 ninenin bulamadığı gözüklerini
 bi' kuşu gidip getirmektî
 artık gözük yok lazer tedavisi var
 diyeceksiniz biliyorum
 dedeleri öksürten mikropları kovalamak için
 planlar yapmaktî çocukluk
 şimdi antibiyotiklere dirençli virüsler
 diyeceksiniz biliyorum
 biliyor musunuz oysa bizim çocukluğumuz
 ekmek gibi çıtırdayan kırlara bakmaktî
 sonsuz merak ve hayranlıkla
 gündüzleri sefer taşı, geceleri astronot olmaktî
 kendi oyuncaklarını yapmaktî
 bilgisayar oyunlarına paçayı kaptırmadan

bir düşündüm de şimdi
 sırt çantamdan ne çok şey öğrendim
 yollara yük olduğumu arada bir
 yürümüm gerektiğini kendi içinde sık sık
 gönlümün kırık dağlarını aşmalı
 geçmeliydim gözyaşı göllerini
 gökyüzünü kendime yaklaştırmalı
 kuş nefesimi açmalıydım

bir düşündüm de şimdi
 kaybolduğum ormanlarda ne çok şey öğrendim
 ağaçların fısıldaştığını fark ettikten sonra

bir düşündüm de şimdi
 senden ne çok şey öğrendim ey hayat
 biliyorum gün gelecek
 hepsini geri isteyeceksin benden
 can kuşum uça bile
 kalır yazdığım sözcükler
 yarattığım anlamlar ışıldar
 uzaylılar gelip onları
 yıldızlarına götürene kadar

ağzı ceylan sütü kokar halilim

"Ey oteş, serinlik ve esenlik ol."

Urfa'nın dağlarının dumanlı olmasının sebebiydi, şehrin göbeğini keşfetmemiz. Türküler, eften püften sevdalar için değildi. Yüce rasyonelliğin, medeniyetin, başladığı yere akıl erdirememiştim. Tarihe inanan için gizemli, inanmayan için iktâa edici kanıtların, zamanı geldiğinde gözle görülür hâle gelmesi, fantastik bir dizi senaryosundan ibaret kalamazdı elbet. Tam da bu nedenle sis içinde kalmıştı Göbeklitepe. Yuvarlak semboller gibi kıvrılmalydık şehre; Harran katmanına ulaşmıştık. Sessiz, soğuk bir köy imgelemiş cast oyuncuları hazırlanmış gibiydi.

Sol köşede bir deve, ininden boynunu uzatmış yağmura. Sağ köşede adaklık kurban, duaların mırıldandığı evleri tavaf ediyor.

Üç çocuk, yaktıkları hükümdar fermaniyle ısınıyor; biri sanki ceylan, diğeri Zeliha mübarek. Nemrut da buralarda belli, kasveti esen rüzgara karışmış hiddeti. Yaklaştıkça İbrahim'e, tamamlanıyordu yolculuk. Sırtı yanık balıkların dumanına seyir ettikten sonra dağın tepesine sığdırdım göz manzaramı. Har rengi suya karışan ezanı dinledim. Ben, bu memleketle, Halilürrahman Gölü'nden başka güzel su görmedim.

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylas! bu köşe senin!

#kafamagöre

Şubat2020 - Sayı: 66 - Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi
Aylık Yayın Süreli Yayın - Yayıncı: KAFA Grup Reklam Yayıncılık Sanayi Ve Ticaret LTD. ŞTİ.
İmtiyaz Sahibi: Candan Toğa Yık Sorumlu Müdür: Mert Çanga
Genel Yayın Yönetmeni: Ayça Derin Karabulut
Görsel Yönetmen: Dorukhan Varlık Tasarım: Nazlı Kaplan Kapak: Hakan Arslan
Okuyucu Temsilcisi: Emrah Akbaş Reklam: info@adworldistanbul.com - (0212) 293 40 99
Adres: Koşuyolu Mah. İsmailpaşa Sok. No: 44 Kadıköy / İstanbul Tel: (0216) 4 289 888
Baskı: İhtilâs Gazetecilik A.Ş. 29 Ekim Cad. İhtilâs Plaza No: 11/A 41
Yeni Bosna / Bahçelievler / İstanbul Tel: (0212) 454 3000 Dağıtım: TDP (0216) 585 90 00
www.kafa.com.tr bizyazin@kafadergi.com reklam@kafagrup.com

KAFA Dergisi'nin tüm yazı, çizim, espri ve karikatürleri yaygın hakları saklıdır. Yayıncı, yazar ve çizerin yazdığı emelî eserlerin hakları için ve basılı görsel yaygın ortamında ve sanal ortamda kullandıkları KİTAPÇI ve çizmeler derginin ilgili eserleri ile ilgili sorumludur.

KAFA Dergisi'nin tüm yazı, çizim, espri ve karikatürleri yaygın hakları saklıdır. Yayıncı, yazar ve çizerin yazdığı emelî eserlerin hakları için ve basılı görsel yaygın ortamında ve sanal ortamda kullandıkları KİTAPÇI ve çizmeler derginin ilgili eserleri ile ilgili sorumludur.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

İş Sanat kafası Şubat

Soul müziğin kraliçesi China Moses'İş Sanat'ta

2002 yılındacaz dünyasının güçlü kadın vokali DeeDee Bridgewater'in konuk olduğu İş Sanat, 18 yıl aradan sonra bu sefer kızı China Moses'İş sahnesinde ağırlıyor. İlk single'i "Time"i 16 yaşındayken çıkaran, yorumladığı esanevi caz ve blues şarkıları ile dikkatleri üzerine toplayan Moses, 2012 yılında raflarda yerini alan "Crazy Blues" The Times gazetesi tarafından o yılın en iyi 100 albümü arasında gösterildi. 2007 yılında çıkardığı son albümü "Nights in Tales" ve eski albümlerinden parçalarını seslendirecek olan China Moses, turne grubu The Vibe Tribe ile 5 Şubat Çarşamba akşamı 20.30'da İş Kuleleri Salonu'nda dinleyicileriyle buluşacak.

Tindersticks'in dünya turnesinin Türkiye durağı İş Sanat

Tindersticks, son albümleri "No Treasure But Hope"ün dünya turnesi kapsamında Türkiye'deki hayranlarıyla buluşacak. Huzurlu ve dingin sesiyedilevicesini duygusal bir yolculuğa çıkaran grubun vokalisti Stuart A. Staples'in önderliğinde çalışmalarını sürdüren İngiliz grup 15 Şubat Cumartesi akşamı İş Kuleleri Salonu'nda olacak. Şarkı sözlerini şiirsel bir dille aktaran Tindersticks, Fransız yönetmen Claire Denis'in "Trouble Every Day" (2001) ve "Nénette Et Boni" (1997) filmlerine yaptıkları müziklerle sinema dünyasına da damgasını vurmuştu. Geçen yılın çok konuşulan yapımlarından biri olan, ödüllü "High Life"nin soundtrack'ini de besteleyen Tindersticks'in konserini kaçırmayın.

Beethoven ve Shakespeare'li bir çocuk oyunu: Fırtına

Spolin-ist Öykü Tiyatrosu'yla birlikte piyanoda Emir Gamsız'ın, yönetmen koluğunda Ege Maltepe'nin olduğu, oyuncu Ceyda Düvenci'nin anlatıcılar akıyarak alacağı Fırtına oyunu, 23 Şubat Pazar günü çocuklarla buluşacak. Ludwigvan Beethoven'in, William Shakespeare'in aynadlı oyunundan etkilenecek bestelediği "Fırtına Sonatı" ise piyanist Emir Gamsız tarafından yorumlanacak. Saat 15.00'te başlayacak olan etkinliği takviminize not almayı unutmayın.

Europa Galante ve mezzo soprano Vivica Genaux'dan Antonio Vivaldi yorumu

Barok ve klasik repertuvarlarında on yedinci ve on sekizinci yüzyıl İtalyan bestecileri üzerinde uzmanlaşan Europa Galante, dünya çapında verdiği konserlerle dinleyicileri kendine hayran bırakıyor. Orkestra şefi Fabio Biondi'nin kurduğu topluluk, barok ve erken klasik dönemin şarkı söyleme stili bel cantonun en önemli temsilcilerinden biri olan mezzo soprano Vivica Genaux ile birlikte sahnede olacak. Tamamı Antonio Vivaldi'nin eserlerinden oluşan bir repertuvarla Europa Galante ve Vivica Genaux 17 Şubat Pazartesi akşamı, saat 20.30'da İş Kuleleri Salonu'nda dinleyicileriyle buluşacak.

Olga Pericet Flamenko Dans Topluluğu ile İstanbul'da

Olga Pericet Flamenko Dans Topluluğu, 2019 yazında Sadler's Wells'in Flamenko Festivali serisi kapsamında sergiledikleri La Espina ile İş Sanat'a geliyor. Flamenko dansına getirdiği yenilikçi tavrıyla dikkat çeken Olga Pericet, 2018 yılında İspanya'nın en prestijli dans ödülü Premio Nacional de Danza ödülünü kazandı. 2011 yılında ilk solo çalışmasını yapan Pericet'in bu yenilikçi tarzı flamenko otoriteleri tarafından destekleniyor. Düşünsenize ve estetik açıdan Pina Bausch'ün hatırlatılan Olga Pericet ve topluluğu, çiçek olmayı isteyen diken veya dansçı olmayı düşleyen bir çiçek La Espina'nın hikâyesini, 20.30'da Pazartesi akşamı 20.30'da İş Kuleleri Salonu'nda izleyicileriyle buluşturacak.

Aşkın şiir hâlini en iyi onlar anlatıyor

Şiir tutkunlarına romantik bir gece vadeden "Sende Ben İmkansızlığı Seviyorum" başlıklı dinletiyi Atilla Birkiye hazırladı. Mehmet Birkiye sahneye uyarladı. Müzik direktörlüğünü Serdar Yalçın'ın yaptığı dinletide, Türk modern şiirinin ustaları Ahmet Hâşim, Nâzım Hikmet, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Muhip

Oran, Cahit Sıtkı Tarancı, Ziya Osman Saba, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Oktay Rifat, Orhan Veli, Melih Cevdet Anday, Behçet Necatigil, Cahit Külebi, İlhan Berk, Sabahattin Kudret Aksal, Necati Cumalı, Özdemir Asaf, Atilla İlhan, Arif Damar, Can Yücel, Ümit Yaşar Oğuzcan, Turgut Uyar, Edip Cansever ve Cemal Süreya'dan seçilen şiirler yer alıyor. Tilbe Saran, Hümay Güldağ, Metin Belgin ve Hakan Genç'in seslendireceği dizeler, 10 Şubat Pazartesi akşamı saat 20.30'da İş Kuleleri Salonu'nda.

Ocak ayının "Parlayan Yıldızları" İlke İş Tuncer ve Ferhat Güneri

İş Sanat'ın genç müzisyenlere sahne deneyimi kazandırmak ve sanat hayatına atkıkları ilk adımlarında destek olmak amacıyla Milli Reasürans'ta gerçekleştirdiği Parlayan Yıldızlar serisi İlke İş Tuncer (keman) ve Ebubekir Ferhat Güneri (çello) ile devam ediyor. Genç müzisyenlerin, 24 Şubat Pazartesi akşamı saat 20.30'da Milli Reasürans Konser Salonu'nda gerçekleştirecek resitallerini ücretsiz olarak izleyebilirsiniz.

Sanatçı Tomur Atagök "Döngüsel İzler" ile Kibebe Sanat Galerisi'nde

İş Sanat Kibebe Galerisi, yeri yılın ilk retrospektif sergisini "Döngüsel İzler" ile açtı. 30 yıl önce Türkiye'de ilk "Müzeclik Yüksek Lisans Programı"nı kuran; kadın hakları, çevre ve yaşam savunuculuğu konularında dikkat çeken çalışmalara imza atan sanatçı Tomur Atagök'ün sergisi izleyicileri zamanın döngüselliklerine tanıklık etmeye davet ediyor. Sergi 18 Şubat'a kadar ziyaret edilebilir.

Rezervasyon: 0 212 316 10 83 numaralı telefon üzerinden
veya rezervasyon@issanat.com.tr adresinden

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

**BİRİSİ
TARAFINDAN
SEVİLDİĞİNİ
HİSSETMEK
DÜNYAYI
DAMA DA GÜZEL
KILIYORDU.**

STEFAN ZWEIG